

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra preprimární a primární pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Možnosti propojení pohybové a taneční výchovy pomocí dramatické výchovy
Possibilities of connecting exercise and dance education using drama education

Helena Šulcová

Vedoucí práce: MgA. Alžběta Ferklová

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Možnosti propojení pohybové a taneční výchovy pomocí dramatické výchovy vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Velké poděkování patří vedoucí mé práce, MgA. Alžbětě Ferklové, která mi byla velkou oporou, když pro mě měla vlídné slovo a též slova podpory, kterou jsem v tomto období svého života potřebovala více. Též ji děkuji za skvělé rady a připomínky, a hlavně za velkou trpělivost, kterou semnou měla. Další velké poděkování patří mé rodině, která mě též podpořila.

Abstrakt

Bakalářská práce popisuje možnosti propojení pohybové a taneční výchovy pomocí dramatické výchovy. Toto propojení by mělo lépe komplexně rozvíjet a tvarovat osobnost dítěte. Cílem je zjistit, zdali jde tyto estetické výchovy propojit s dramatickou výchovou a dostat tak maximum z jednotlivých výchov co nejvíce pro komplexní rozvoj dítěte.

V teoretické části se má práce zabývat předškolním dítětem, jeho vývojem a také dětskou hrou. Dětská hra je pro vývoj dítěte nejpřirozenější cesta k poznání a vzdělávání. V dalších kapitolách se věnuji popisu estetických výchov, které jsou nedílnou součástí života učitelky ale i dítěte. Je důležité brát práci učitelky vážně a neponechat nic náhodě. Proto v práci zkoumám, jak moc je výhodné toto propojení, jestli je funkční a také mimo jiné, jak by to mohlo učitelkám ulehčit jejich práci a lépe propojovat jednotlivé oblasti, které již známe z rámcového vzdělávacího programu a estetické výchovy.

V praktické části se zaměřuji na aplikování mnou vytvořené lekce, kterou aplikuji na několik vybraných mateřských školek. Lekce, kterou jsem vytvořila je vytvořena tak, aby aktivity jak pohybové, tak taneční byly propojeny dramatickou výchovou. Následuje rozhovor s učitelkami a díky pozorování dětí, následnému reflektování a rozhovoru s učitelkami doplním dostatečné informace o práci učitelek s již zmíněnými výchovami.

Klíčová slova

Dramatická výchova, pohybová výchova, taneční výchova, předškolní dítě, propojení výchov, hra v roli

Abstract

The bachelor's thesis describes the possibilities of linking movement and dance education using drama education. This connection should better comprehensively develop and shape the child's personality. The goal is to find out whether it is possible to connect these aesthetic educations with dramatic education and thus get the most out of the individual educations as much as possible for the comprehensive development of the child.

In the theoretical part, my work deals with preschool children, their development and children's play. Children's play is the most natural way to knowledge and education for a child's development. In other chapters, I will describe aesthetic education, which is an integral part of the life of the teacher as well as of the child. It is important to take the work of a teacher seriously and leave nothing to chance. Therefore, in my work, I examine how advantageous this connection is, whether it is functional and, among other things, how it could make their work easier for teachers and better connect the individual areas that we already know from the framework educational program and aesthetic education.

In the practical part, I focus on applying the lesson I created, which I apply to several selected kindergartens. The lesson that I created is created in such a way that both movement and dance activities are connected by dramatic education. This is followed by an interview with the teachers, and thanks to the observation of the children, subsequent reflection, and conversation with the teachers, I will add sufficient information about the work of the teachers with the previously mentioned educations.

Key words

Dramatic education, movement education, dance education, preschool child, connection of education, game in role

obsah

1	Úvod.....	8
2	Předškolní věk.....	9
2.1	Nástup do mateřské školy.....	10
2.1.1	Co by dítě mělo v předškolním věku umět?.....	11
3	Vnímání.....	11
4	Dětská hra.....	12
4.1	Hračky.....	14
5	Estetické výchovy.....	14
5.1	Dramatická výchova.....	15
5.1.1	Cíle dramatické výchovy.....	16
5.1.2	Metody dramatické výchovy.....	17
5.1.3	Role dramatické výchovy.....	21
5.1.4	Role v dramatické hře.....	22
5.2	Taneční a pohybová výchova.....	22
5.2.1	Cíle taneční výchovy.....	24
5.2.2	Cíle pohybové výchovy dle Rvp.....	24
5.3	Hudební výchova.....	25
5.3.1	Hudebně pohybové činnosti.....	26
5.3.2	Poslechové činnosti.....	26
5.3.3	Pěvecké činnosti.....	27
5.3.4	Instrumentální činnosti.....	27
5.4	Literární výchova.....	28
5.5	Výtvarná výchova.....	29
5.6	Filmová a audiovizuální výchova.....	30
6	Praktická část.....	32
6.1	Cíle praktické části.....	32
7	Výzkumné otázky.....	33
8	Metodologie výzkumu.....	33
9	Scénář lekce.....	33
	Téma lekce.....	33
	Námět.....	33
9.1	Cíle lekce (dramatická výchova).....	33
9.2	Cíle lekce (pohybová a taneční výchova).....	33
9.3	Techniky dramatické výchovy.....	34
9.4	Nejkrásnější místo na světě.....	34

9.5	Honěná	35
10	Překážková dráha	37
10.1	Protažení	37
11	Popis tříd Reflexe lekce	39
11.1	Kamarádi popis třídy	39
11.2	Kamarádi reflexe	39
11.3	Kašpárci popis třídy	40
11.4	Kašpárci reflexe	40
11.5	Taneční skupina Koťátka popis skupiny	40
11.6	Koťátka reflexe	41
11.7	Modrá třída popis třídy	41
11.8	Modráčci reflexe	42
11.9	Veverky popis třídy	42
11.10	Veverky reflexe	42
12	Reflexe ve vztahu k výzkumným otázkám	44
13	Vyhodnocení rozhovoru s učitelkami	45
14	Limity výzkumu	47
15	Diskuze k výzkumu	47
16	závěr	49

1 Úvod

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla zkoumat možnosti propojení pohybové a taneční výchovy skrze dramatickou výchovu. Již odmalička se věnuji sportu, a to konkrétně tancování, na základní škole jsem navštěvovala i dramatický kroužek. Tomu vděčím svým rodičům, kteří mě vždy ve všem podpořili a také mi již odmala vytvářeli kladný vztah ke sportu. Přestože ani jeden zájem již nedělám aktivně, ráda si zavzpomínám na svá dětská léta, kdy pro mě především pohyb (tanec), byl denní chleba. Dlouho jsem přemýšlela o čem bych se ve své bakalářské práci mohla zabývat. Pak mě to konečně napadlo při prohlížení fotografií z dětství, propojit a zkoumat mé oblíbené estetické výchovy z dětství.

Pohyb jako takový je v dnešní době velmi podceňovaná věc. Je smutné se jít projít kolem poloprázdných hřišť, na kterých jsme si jako malé děti celé dny hrály. Nyní se dětské zájmy ubírají úplně jiným směrem. Mezitím, co my jsme si vyměňovali hračky nebo kartičky, které v té době byly k dostání za nákup nad nějaký určitý finanční obnos, dnešní děti soutěží o to, kdo má více sledujících, nebo hrají online střílečí hry. Čekala bych toto spíše u dětí, které již chodí do školy, spousta dětí však již ve školce vlastní mobilní telefon. Tvrzení, že z dětských životů pomalu ale jistě mizí pohyb je opřený o faktech. Z dat získaných na praxích, v mém výzkumu a také z rozhovoru se spolužačkami.

Dramatická výchova je nejpřirozenější způsob pozorování či zkoumání okolního světa. Její východisko je z dětské hry, která je pro dítě přirozená již od narození. Když již od batolecího věku můžeme viditelně vidět, jak si dítě samo hraje. Je mi líto, že jsem si nemohla vybrat dramatickou výchovu jako specializaci, která se pro nás v našem ročníku bohužel neotevřela. Vybrala jsem si ji tedy alespoň v mé práci.

Spousta učitelů se mylně domnívá, že když se řekne dramatická výchova, znamená to nacvičování různých představení či divadla. Málokdo si uvědomuje, že dramatická výchova se může skrývat například v různých hrách, námětových činnostech. Je velká škoda toho nevyužít.

Propojování například pohybové a dramatické výchovy můžeme vidět na různých honičkách. Vysvětlíme si to na příkladu hry na vlka. Jeden je vlk a ostatní ovečky na tomto příkladě můžeme krásně vidět, jak funguje vžívání do role. Dítě si ani neuvědomuje, že vstupuje do nějaké role, prostě se na chvíli stane něčím jiným a tu roli zastává na výbornou.

Hlavním důvodem, proč jsem si vybrala toto téma je fakt, že mě samotnou toto propojení vždy velmi bavilo a odnášela jsem si z něj nejen pohybovou zdatnost, ale i zážitek, psychickou vyrovnanost. Pevně věřím, že i děti z toho budou mít stejný pocit.

Teoretická část

2 Předškolní věk

Když mluvíme o dítěti v předškolním věku, máme na mysli dítě ve věku mezi třemi až šesti lety života. Kdybychom se chtěli podívat na komplexnější rozdělení do kterého, řadíme dítě od narození až do šesti let dítěte. První období je rané období 0-3 roky, v legislativě je nárok na mateřskou dovolenou, *kteřá umožňuje soustředěnou péči rodiny, a to především jednoho rodiče – stále je to nejčastěji matka – která se o dítě stará s finanční podporou státu. Je to kvalitně vysoko uzákoněná výhoda, o které se ani nezdá rodinám v převážné většině evropských i amerických států. Vychází z poznatků vývojové psychologie i z dlouhodobých zkušeností pramenících z jeselské praxe. Oba tyto zdroje načerpaly poznatky, které odrážejí potřebu naplnění základní jistoty dítěte toho věku ve vztazích se svými nejbližšími lidmi. (Koťátková, 2008, s.12)*

Koťátková popisuje čtyřleté dítě jako partnera, který nám velmi dobře rozumí, a dokonce se samo dokáže vyjádřit či domluvit. Vede to ke spokojenosti na obou stranách, předcházelo tomu však vyrovnání se s nedorozuměními a dobrou reakcí rodiče na toto negativní chování dítěte v batolecím věku 1 vazby dítěte byly tedy v úzké rodině. Nyní již dítě navazuje vztahy se širší rodinou a jinou společností. Velká většina dětí v tomto věku navštěvuje nějaké předškolní zařízení, což pro něj představuje další navazování vztahů. (Koťátková, 2005)

Co se týče dítěte v pátém roce života, které dítě tráví většinou ve školce, kvůli povinné předškolní docházce. *Dítě v tomto věku dosahuje určité vyrovnanosti, rozumnosti, která se začíná prohlubovat v některých jeho zájmech. Plynule se domluví, uspokojivě pro 2 i pro sebe, i když pravidla jazyka, kterým na poslech dobře gramaticky vládne, nejsou ještě zvnitřněná. Zdravé dítě je iniciativní a rodiče mu již dostatečně důvěřují, takže je zde minimum sankcí a rozporů, jako tomu bylo v předchozím období. Stále si zkoušejí zvládat na nečisto svět, který obklopuje. To znamená, že si ještě velmi intenzivně dovede hrát, a to je důkazem, že se odpovídajícím způsobem vyvíjí. (Koťátková, 2005, s. 47)*

Co se týče dětské hry v tomto věku, kterou si budeme popisovat níže v mé práci, je pro dítě pořád velmi důležitá. *V předškolní době je prohru typické, že dítě vyhledává souhru s ostatními dětmi, vytváří a začíná přijímat herní pravidla. Je velmi vynalézavé a tvořivé, vysvětluje a obhajuje své nápady, zkouší celou řadu rolí, které odkoukali z reálného světa a dále je vlastními nápady mění, staví je do situací „z jiného světa“ a ověřuje si jejich nové možnosti. Tvůrčí*

obsahově bohatá hra v týmové spolupráci s vrstevnicemi partnery je základ pro tvořivé originální myšlení a jednání, a v tom je ničím nenahraditelná. (Koťátková, 2005, s. 47-48)

2.1 Nástup do mateřské školy

Nástup do mateřské školy může být v mnoha ohledech velmi problematický. záleží na mnoha aspektech, a to například to, jestli je dítě na příchod do školky zralé. První problémem, který se v dnešní době bohužel vyskytuje velmi často je to, když dítě pochází z nefunkční rodiny nebo dítě, které v rodině prožívá nějakou rodinnou krizi (úmrť, rozvod rodičů, hádky, a podobně). Některé rodiny vychovávají děti odlišným způsobem než drtivá většina školek. Dítě tedy poznává společenské normy až při nástupu do mateřské školy. (Matějček, 2005)

V dnešní době je velký trend dávat dítě do mateřské školky, které nedovršilo ještě tři let svého života. Kdybych měla dát příklad ze svého života, můj nástup do mateřské školky probíhal ve čtyřech letech. Moji rodiče mě popisovali jako šťastné dítě, které jim vždy ve dveřích mateřské školky zamávalo, dalo pusku a řeklo čau. Samozřejmě, že každé dítě je jiné a musí se k němu přistupovat individuálně. Dalšími aspekty je školní zralost a školní připravenost, které každé dítě dovrší v odlišný čas, jelikož každý se vyvíjíme, rozvíjíme, dospíváme a vnímáme trochu jinak. Ve svém životě jsem navštívila zařízení podobné jeslím. Měla jsem na starosti malého chlapečka, který pocházel z bilingvní rodiny. Celý den ve školce proplakal ani, když ho někdo choval, tak ho to neutišilo. Když porovnám tyto dva příklady musím říct, že jsem vděčná svým rodičům, že mě nechali doma, když viděli, že na školku ještě nejsem připravená.

Někdy však je přímo žádoucí, aby vliv domácího prostředí byl pobytem dítěte v mateřské škole oslabován. To v případech, kdy je dítě doma vy vysloveně zanedbáno, když si s ním špatně zachází (nemluvě o týrání), má-li rodina problémy s alkoholem, drogami apod. Současně mají i příslušníci takových rodin příležitost porovnat si své výchovné praktiky s postupem pracovníků speciálně vzdělaných a zkušených. Mateřská škola se tak stává svým způsobem i místem nápravné rodinné výchovy. (Matějček, 2005 s. 142)

2.1.1 Co by dítě mělo v předškolním věku umět?

Že dítě už umí dobře běhat, skákat, jezdit na trojkolce, lézt po žebříku, házet míčem a kopat do něho, to je celkem samozřejmé (Matějček, 2005 s. 143). Matějček ve své knize například popisuje dětskou schopnost udržet rovnováhu například tvrdí, že dítě už dokáže skákat na jedné noze, jezdit na kole nebo plavat. Zde přirozeně vystává otázka, zdali to dítě opravdu umí. Záleží tu hned na několika aspektech, a to, jestli k tomu má dítě příležitost se dané aktivity naučit, což nás zavádí do rodinného zázemí, další aspekt je do jisté míry talent a vrozené vlohy, což nás zase dovádí k rodině a jejím možnostem. Spousta věcem se dítě může naučit ve školce, na některé aktivity ale školka nemá kapacity. Děti, především holčičky navštěvují pohybové či taneční kroužky. Některé děti se naučí i bruslit nebo lyžovat. *Ale pozor, ne všechny děti tohle všechno zvládnou právě teď – klasická norma pro uvedené dovednosti je až v mladším školním věku čili o dva roky později. (Matějček, 2005 s. 144)*

Dítě vstupuje do další vývojové fáze, kdy se učí ovládat věci. Začíná být také manuálně zručné a jeho jemná motorika se zlepšuje. Mezi dovednosti, které se učí patří například práce s nožem nebo s nůžkami. Zkoumá také předměty denní potřeby, jako příbor, kartáček na zuby či psací potřeby. (Matějček, 2005)

Hračkou je to, co má nějakou funkci a co napodobí opravdový nástroj užívaný těmi dospělými. Pro děvčata je typické, že si hrají na domácnost a na vaření, na kadeřnici, na princezny, na modelky či módní návrhářky, na paní učitelku, na paní doktorku a na podobné odborné osobnosti. Chlapci zase k ježíšku chtějí pušky, pistole, samopaly a sami si k tomu vyrábějí nejrůznější meče a kuriózní palné zbraně. (Matějček, 2005, s. 144)

K tomu, aby se dítě mohlo správně vyvíjet měli bychom vědět, jak se dítě vyvíjí, co by mělo v daném věku umět, samozřejmě je to dané dle nějaké normy, na kterou jsme zvyklí. Musíme tedy dbát na individualitu a fakt, že se každé dítě vyvíjí jinak.

3 Vnímání

Tato kapitola přímo navazuje na konec předešlé kapitoly, která zdůrazňuje individualitu a také dbá na znalost dětského vývoje, abychom jako pedagogové mohli pozorovat určité „odchyly“ a mohli dítěti pomoci v jeho vývoji tím, že provedeme diagnostiku a následně děti i s jejich rodiči můžeme poslat do psychologicko-pedagogické poradny. Toto hledisko si velmi dobře uvědomují, a proto to také zmiňují a apelují na vzdělání učitelek/učitelů.

Dítě v pokročilém předškolním věku více vnímá detaily. Zajímá se o části hračky, proto je pro dítě v tomto věku vhodná stavebnice nebo puzzle. *Je to výborné cvičení procesu analýzy v části a syntézy částí v celek – tedy toho, co dítě bude potřebovat, až se bude v 1. ročníku učit číst.* (Matějček, 2005, s.146)

Vývoj zrakového vnímání je lehce napřed v porovnání se sluchovým. V knize se dozvíme, že je důležité, aby se dítě naučilo *rozkládat sluchem zachycené zvukové celky v části a zpětně je zase skládat.* (Matějček, 2005, s.147). Statistika říká, že většina dětí před nástupem na povinnou předškolní docházku umí rozlišit jednotlivé hlásky ve slově.

Výtvarné projevy dítěte jsou jakýmsi hmatatelným svědectvím o jeho duševním vyspívání dělají radost rodičům, a i psychologové studují se zvláštním zalíbením vypovídají totiž o světě dítěte mnohdy to co ono samo slovy ani vyjádřit nemůže (Matějček, 2005, s.147)

Logické myšlení u předškolního dítěte není prozatím plně vyvinuté. V jeho myšlení spočívá v tom, že dělí věci na živé a mrtvé (ty které se hýbají ty, které ne). *Proto se také předškolnímu věku někdy říká, „kouzelný svět dětství“, neboť kouzlo je nyní samozřejmou součástí denního života našeho dítěte. Tento kouzelný svět dětství v čisté formě je příznačný spíše pro dobu kolem 3 roku a pak ještě ve 4– dále všech těch kouzel už ubývá, a než vstoupí do školy jezdí dítěte životní realista aspoň tak napůl to už spíše nevěří, než věří.* (Matějček, 2005, s.149)

Pan Matějček ve své knize také mluví o hygienických návycích. Tvrdí, že když si v tomto věku dítě navykne čistit zuby, mýt si ruce před jídlem, sprchovat se večer před spaním, umýt si ovoce před konzumací, je velká šance že, se to dítěti stane stereotypem a bude to provádět po zbytek života. (Matějček, 2005)

4 Dětská hra

Hrou se dítě učí, je to proces učení, a proto jde ruku v ruce s mým tématem, protože jde o komplexní rozvoj je mou povinností u vést ve své práci i toto. Často od dětí ve školce můžeme slyšet větu „Půjdeš si semnou hrát?“ Nebo mezi dětmi často slyšíme „Na co si budeme hrát?“ Což nás přivádí na různé role, kterou ve své práci níže popisují.

V jedné z kapitol v knize od paní Kořátkové nalezneme několik stránek o dětské hře. Počíná to popisem hry batolete, tedy čas, kdy si batole začíná hrát viditelně pro okolí, *(napodobovat činnosti dospělého, vytvářet cosi z různých materiálů-kostek, v písku, vody a jiných hmot, s uspokojením se pohybovat a zkoušet možnosti svého těla).* (Kořátková, 2008, s.105) Na tuto

skutečnost rodiče reagují většinou velmi pozitivně a radují se. Když je dítě o něco starší, kolem třetího roku, života je hra nedílnou součástí. Dítě se prostřednictvím hry učí a získává nové zkušenosti. *To všechno souvisí s výběrem prostoru pro hru, hračkami, pomůckami a předměty z běžného života a stále více i s dětským partnerem. (Kořátková, 2008, s.105)*

Kořátková ve své knize, jak důležitá je dětská hra. Většinu dětského života tvoří volná hra. *Volná hra dovoluje používat vlastní tempo i způsob přicházení na kloub fungování okolního světa prostřednictvím spontánního učení. (Kořátková, 2008, s.105)*

U předškolního dítěte se čas na volnou hru vytrácí rodiče často apelují na dítě, aby se věnovalo něčemu smysluplnějšímu, a tak se volná hra z dětského života začíná pomaličku vytrácet. Toto počinání rodičů má neblahý vliv jak na dítě, protože tak narušuje přirozený vývoj dítěte, ale ohrožuje to vztah i mezi ním a rodičem.

Je narušena i sounáležitost s rodiči (i učiteli), kterou potřebuje pocítit přes uznání a ocenění své činnosti, ve které hluboce vývojově zakotveno a tou je dětská hra. Shrnuto a podtrženo, hra je základní potřeba dětí a předškolní období by ji mělo dovolit naplňovat v její intenzivní podobě. (Kořátková, 2008, s.105)

Abychom jako pedagogové naplnili vzdělávací cíle (RVP) můžeme se pomoci hrou. Témata řízené činnosti bychom tedy měli hledat tak, aby byly dětem blízké. Děti tak můžeme motivovat ale i vzdělávat nebo vychovávat *(např. Dramatických hrách jsou začleněny možnosti, které spojují další vzdělávací oblasti–dětskou literaturu, poznávání života a chování v něm, hudebně pohybové prožitky, poslech hudby s vyslovováním představ apod.). (Kořátková, 2008, s.106)*

Přínos her pro dítě, ať už jde o přirozenou hru nebo navozenou, je obrovský. Například rodiče si neuvědomují, že je velmi složité udělat řízenou činnost tak, aby dítě nepoznalo, že se něčemu učí ale myslelo si, že si hraje.

Hra se ve třídním programu musí zákonitě objevovat, protože jsou tím zohlednění vývojové potřeby dětí. plné uspokojení ze hry souvisí s širokou nabídkou kvalitních a podnětných hraček. (Kořátková, 2008, s.106).

4.1 Hračky

S dětskou hrou se pojí též i hračky, které jsou pro vývoj dítěte velmi důležité. Mezi hračky se řadí též různé metodické pomůcky, které mají za úkol vzdělávat, dítě však nemá ponětí, že se něčemu učí ale myslí si, že si hraje.

Když učitelka vybírá hračky, snaží se při jejich výběru dbát na kvalitu hraček. Aby byly vhodné jejich věku, s vhodným materiálem. Dále je potřeba hračky pravidelně obměňovat a dbát na to, abych jich najednou nebylo příliš. Co se týče vhodného výběru hraček, určitě do tohoto výběru patří i hračky takzvaně domácí, do kterých patří například koutky jako kuchyňka, ordinace, kadeřnictví a podobně.

Při návštěvě jedné waldorfské školky jsem byla naprosto nadšená tím, jaké tam byly hračky. Všechny hračky byly vyrobené ze dřeva, včetně nábytku. Hraček tam nebylo mnoho, a proto mě velmi překvapilo, že si děti dokázaly skvěle vyhrát. Bylo velmi přínosné je při této hře pozorovat.

V komparaci s hračkami ve školce Montessori, ve které to probíhá zcela odlišně než například ve waldorfské školce či státní školce. Hračky tam nahradily vzdělávací pomůcky, které mně taktéž velmi nadchly, líbilo se mi jakým způsobem je děti využívaly.

Dalším souborem jsou hračky didaktické, tedy takové, které aktivují určité poznávací funkce a dovednosti a hračky podněcující ke spolupráci více dětí. To To bývají stavebnice s velkým počtem prvků a stolní společenské hry vhodné pro starší předškoláky. K běžnému hrovému nevykonnostně zaměřenému použití, slouží i různé materiály modelovací, výtvarné, přírodní, písek, voda apod. (Kořátková, 2008, s.106)

5 Estetické výchovy

“Svět, ve kterém žijeme, má mnoho dimenzí. Vedle dimenzí ekonomických, filozofických, vědeckých a technických jednou z nezanedbatelných je i dimenze estetická. Projevuje se v umění i mimo umění, v přírodě, v životním prostředí, v práci i ve hře, ve všem, co nás obklopuje [...] v estetické výchově se vidí významné obohacení výchovně vzdělávacího působení, účinný nástroj rozvoje smyslů, fantazie a tvořivosti a doceňuje se především její obecně výchovná funkce. Estetická výchova obohacuje poznání, rozvíjí vztah jedince ke skutečnosti (ke světu, k lidem i k hodnotám) a významně se podílí na utváření jeho morálního profilu.“ (JŮVA, 1995, s. 3)

Mezi estetické výchovy řadíme výtvarnou výchovu, dramatickou výchovu, hudební výchovu, literární, taneční a pohybovou, filmovou a audiovizuální.

5.1 Dramatická výchova

Dramatická výchova je učení zkušeností, tj. jednáním, osobním, nezprostředkovaným poznáváním sociálních vztahů a dějů, přesahující aktuální reálnou praxi zúčastněného jedince. Je založena na prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, situací a vnitřního života lidí současnosti i minulosti, reálných i fantazií vytvořených. Toto prozkoumávání a poznávání se děje ve fiktivní situaci. Je to proces, který může, ale nemusí vyústit v produkt (představení). Cíle dramatické výchovy jsou pedagogické, prostředky dramatické. (Machková, 1998, s.32)

Můžeme ji zařadit do předmětů ve škole nebo jako zájmovou činnost. Pomocí dramatické výchovy můžeme vést i jiné předměty. *Od předmětů estetické výchovy se liší tím, že její prioritou je sociální poznání, které je nadřazeno esteticko-výchovným cílům. Termín drama nebo jeho odvozeniny převládají zejména v anglickém názvosloví oboru, kde existují v slovních spojeních, jako je tvořivé drama nebo tvořivá dramatika, dětské drama, drama ve výchově, výchovné drama apod. (Machková, 1998, s. 32)*

Machková v knize popisuje divadlo či drama jako svět fikce, která je předem domluvená mezi jednotlivými hráči, jde o vžívání se do role na různá místa, s různými emocemi apod.

Divadlo vytváří fikce a prezentuje je jako realitu. Tento fakt je zřejmý běžnému divákovi, který přichází do divadla, by svou životní zkušenost rozšířil a obohatil účastí na fiktivních lidských osudech, často jeho životní zkušenosti odlehlých, ale přesto natolik živých a známých (univerzálních), že je schopen se s nimi identifikovat nebo do nich promítnout sám sebe (projekce). (Machková, 1998, s.32)

Dramatická výchova má tyto poznávací procesy:

- Paměť – u dítěte funguje nejvíce paměť mechanická.
- Vnímání – je ze všech poznávacích procesů nejdůležitější. Vnímáním získává dítě informace o okolním světě. To, co dítě v tomto věku prožije, co z podnětů okolního prostředí přijme, je trvalé.
- Fantazie – se rozvíjí intenzivně, dítě ji uplatňuje nejen při hrách, ale i v každodenních situacích.

- Myšlení – nastává významný pokrok ve všech formách myšlení. Dítě má svůj vlastní názor na svět. Má tendenci upravovat si realitu tak, aby pro něj byla srozumitelná a přijatelná. Myšlení v tomto období je útržkovité, nekoordinované, dítěti chybí komplexní přístup. Vlastní názor na svět vyjadřuje prostřednictvím různých činností, např. kreslením, vyprávěním nebo hrou.

5.1.1 Cíle dramatické výchovy

Hlavním cílem podle Machkové je sociální rozvoj, naopak jiní autoři to definují jako sociální uvědomělost.

„Cíl dramatické výchovy je pedagogický dokonce i tehdy, je-li umělecký, i tehdy vede-li dramatická výchova k představení ap., neboť i tady jde především o rozvoj toho, kdo hraje.“
(Valenta, 1999, s. 29)

Jde tedy o schopnost vnímat druhé, jejich stanoviska, pocity, motivaci v jejich jednání.
(Machková, 1998, s.52)

Dramatická výchova v období předškolního věku by měla uvést dítě do prostředí divadelního umění a naučit jej porozumět dramatičnosti a divadlu. Naučit jej uvědoměle umění vnímat a zajímat se o něj. Seznámit jej s hrou v roli, jež napomáhá nácvičku přirozeného jednání v improvizaci s dramatickým konfliktem. (Machková, 1998)

Dramatická výchova by měla u dítěte rozvíjet:

- *schopnost výrazu pohybem*
- *schopnost komunikovat verbálně i neverbálně*
- *umění zvládnout dramatický prostor*
- *rozvíjet dítě v oblasti rytmického cítění a smyslu pro gradaci*
- *poznatky o divadelní technice a divadelních složkách (dramaturgie, režie, herectví, scénografie)*

Cíle obecně jsou vnímány ve třech základních rovinách:

- *rovině dramatické*
- *rovině sociální*
- *rovině osobnostní*

Na dramatické výchově je skvělé to, že se můžeme stát úplně někým jiným nebo na jiných místech. Záleží tedy pouze jen a jen na naší fantazii. Proto je to dobrým prostředkem pro různé terapie, jako například dramaterapie. Dle Winifred Wardové je cílem to, když mladým lidem poskytneme příležitost k vývinu v sociálním porozumění, vede to k úspěšnému životu ve společnosti, konkrétně jde o pochopení ostatních a zvýší to pak kvalitu jedince v jeho sociálním životě.

Velmi přesně to koresponduje s rčením od Nellie McCaslinové, které píše, že *drama je jako bychom si na sebe oblékli boty někoho jiného což vede k rozvoji uvědomění a lidského pochopení.* (Machková, 1998, s.52)

Mezi hlavní cíle patří rozvoj empatie, spolupráce, komunikativních dovedností (verbální i neverbální, vyjádření svých pocitů a myšlenek, porozumění druhým, správné vyjadřování (výslovnost, artikulace), používání hlasu (dech), využívání mimických svalů, gestika, estetický rozvoj. (Machková 1998)

5.1.2 Metody dramatické výchovy

Metoda výchovy a vyučování je určitý způsob činnosti, kterým se žáci zmocňují v průběhu edukační akce určitého učiva tak, že u nich (ideálně) nastává učení a z něj vyplývá osvojení učiva: spojitě s tím tvoří jev zvaný „metoda“ též činnost učitele, kterým je žákova činnost, respektive žákovo učení navozováno a řízeno: tyto činnosti žáka i učitele tvoří (ideálně) společný celek, jímž je naplňován výchovný a vzdělávací cíl. (Valenta, 1997, s. 47)

Podle Josefa Valenty dělíme metody dramatické výchovy takto

- Metody úplné hry
- metody pantomimicko-pohybové
- metody verbálně zvukové
- metody graficko-písemné
- metody materiálově věcné

5.1.2.1 *Metoda úplné hry*

Název této metody odvodil pan Valenta z pojmů, které se nachází v teorii komunikace. *Pro způsob komunikace, který je založen na – pro lidský organismus běžné (byť třeba v neběžných situacích, o to nejde) -sdělovací aktivitě, při níž se „zjevně“ uplatní vše dále řečené, se užívá pojmu „úplná komunikace“ (pohyby těla a jeho postoje/doslova od hlavy k patě/, pozice v prostoru a vztahování se k objektům a osobám v tomto prostoru a dotyky, dále rozmanité zvuky/od kašlání přes udivené hvízdnutí, broukání apod. Až po ťukání tužkou/, hlasová modulace slov, sama slova a konečně věci, jimiž se člověk obklopuje: jejich užití a organizace tedy pro takový způsob komunikace). Proto jsi tady též pro hrové zrcadlení takového lidského chování a jednání které využívá těchto způsobů, „vyjevování“ a snaží se modelovat hrou nějakou skutečnost opravdu v poměru 1 : 1, vypůjčuji pojem plná či úplná hra (v roli).(Valenta, 1997, s.125)*

Valenta tvrdí, že úplná hra dokáže naplnit téměř všechny cíle dramatické výchovy a nazývá ji jako metodu univerzální. Jedná se o hraní rolí, patří do ní například životní role, což je v knize od Valenty popsáno jako autentická forma existence. Veškeré naše chování a jednání je spontánní hra s rolími. Co se týče vstupování do rolí, není to pro každého hráče snadné. Valenta tedy ve své knize tvrdí, že je lehčí, když začíná do rolí vstupovat nejprve pomocí pantomimy. Pro některé to může být odrazení k pozdějším situacím, které je budou potkávat v jejich budoucím životě.

V edukačním kontextu není vždy nezbytně nutné se na hraní v plné hře dlouze chystat různými cvičeními a podobně. Jednou z dobrých cest, jak se vpravit do plné hry a učit se ji „dělat“ je: hrát v plné hře!

Ostatně–metodicky jde o základní nosník dramatické výchovy. (Valenta, 1997)

5.1.2.2 *Metody pantomimicko-pohybové*

V této oblasti je od všech zúčastněných očekáván pohyb oproti zvuku a řeči, které jak už z názvu vyplývá nejsou potřeba. *Pohybové aktivity jsou tu míněny velmi široce a vztahují se prakticky k pohybu základních svalových skupin, které tvoří řeč těla–body language (anglický termín jest u nás již domestikován): jde tedy o svalstvo počínaje obličejem a konče nohama). Vedle pohybu je dalším definičním prvkem této skupiny „nepohyb“ , tedy zastavení práce svalů a sdělování právě tím že:*

- *se nepohybují a že*
- *zůstávají při „nepohybu“ v jisté konfiguraci která tvoří výraz*
(Valenta, 1997, s.126)

Velmi důležitá je zde i orientace v prostoru a vůči ostatním hráčům. Valenta popisuje způsoby kterými se pantomimické metody mohou ubírat na:

- *Sám objekt (vstoupit do role a být jevem– vytvarovat z těla židli nebo zahrát pantomimicky, povahu“ staré, vznešené židle: nebo se stát zlodějem kladoucím si noci)*
- *vykreslit je pohybem (znázornit pohyby rukou stůl, jeho výšku a šířku atd. tečka)*
- *zahrát jeho, zdroj“, vznik, původ(ce) apod. (ztvárnit jev, „ostré světlo“ pantomimou užití baterky)*
- *Jak zahrát reakci na jev (reakce člověka na ostré světlo zácloňením očí, záklonem atd.)*
- *zahrát použití jevu (zahrát jev „nůž“ pantomimou krájení chleba). (Valenta, 1997, s127)*

5.1.2.3 *Metody verbálně zvukové*

Metody verbálně zvukové jsou (samozřejmě) založený na slově či zvuku, jeho stvoření je tu rozhodujícím a hlavním principem a úkolem. zatímco v případě metod pantomimicko-pohybových se nám mohlo podařit oddělit je celkem bez obtíží od zvukové stránky lidského chování, opačně to takřka nebude možné. Tento fakt je dán nepřetržitostí fungování pohybů či nonverbální složky lidské komunikace. Přestat mluvit, to není problém ale zastavit nonverbální signály, to není možné.

komplementární metodou číslo jedna tu je poslech a interpretace slyšeného

- *slovo–je– li v rámci řeči vyslovováno–je specificky organizovaným druhem zvuků, který má tu více tu méně jednoznačnou sémantickou hodnotu, něco označuje. Obecná kategorie zvuk, resp. sklad více zvuků, avšak jde o zvuky pro člověka tak významné, že je budeme odlišovat od ostatních zvuků*
- *zvuk pak zde bude znamenat cokoliv jiného, co člověk vyluzuje svými ústy*
(Valenta, 1997, s.161)

Valenta je dělí na paralingvistické a extralingvistické

Paralingvistické, zvukové zpracování slov prostřednictvím

- *Charakteristik temporytmu řeči*
- *práce s pauzou a tichem intonace*
- *dynamiky (hlasitosti)*
- *akcentů práce s barvou hlasu*
- *posazením hlasu*
- *zřetelnosti či nezřetelná artikulace*

Extra lingvistické, tedy takové, které vyluzuje člověk svými ústy, a to v celé škále od příznaků typu

- *Zvukových faktorů jako zajídání, hlasitý dech atd.*
- *Kašláni, mlaskání– prezentujících spíše fyzické stavy*
- *přes zvuky typu „ hm“, „ooo“ apod. vyjadřující psychické stavy či stavy mysli*
- *Jo až po umělé a konstruované zvuky typu například „krourrxss“, které jsou zpravidla ono onomatopoeickými zvukovými modely Různých jevů a činností nebo i jiných zvuků („túúúúúú“)*
(Valenta, 1997, s 161-162)

5.1.2.4 Metody graficko-písenné

Metody označené jako graficko-písenné ty jsou, jak bylo řečeno výše, postupy doplňující a podporující metody základní. lze tedy říci, že bez jejich užití by se dramatika (obecně vzato) obešla. Není však současně důvodů, aby se bez nich, „obcházela“ neboť jejich použitím zesiluje svůj vlastní v, v rolové hře tkvící potenciál. Spojení s těmito metodami tedy naopak může pomoci klasickým metodám.

Metody jsou v jádru založeny na tom, že žák vytváří, jak bylo již výše řečeno, určitý

- *písenný nebo*
- *kreslený, malovaný, rýhovaný atd. artefakt.*
(Valenta, 1997, s. 196-197)

5.1.2.5 Metody materiálově věcné

Metody materiálově– věcné odvozují svůj název od skutečnosti, že základem postupuje práce s čistou hmotou– materiálem (v prostoru), kterým není v tomto případě lidské tělo (to spíše

sekundárně–jako „ obráběč“ hmoty, kterou tu máme na mysli primárně). práce však tentokrát nevede k písemnému nebo na kreslenému či namalované mému produktu ale produktu trojrozměrnému. i tyto metody jsou doplňující a podporující. metody materiálově– věcné jsou tedy poslední pořadím, ale nepochybně ne významem. strukturně zde platí fakticky totéž, co bylo lze říct si o metodách graficko– písemných, totiž že jimi může být aktivováno učení:

- *hráčů v rolích (plně či jen v rámci širokého vymezení role)*
- *hráčů mimo role (vytvářejících artefakty pro hru či pracující s materiálem mimo hru)*

Z delšího hlediska se hráči učí

- *tvořením předmětů či prostoru,*
- *do tváření, zasahováním do již hotového předmětu či prostoru*
- *přijímáním a používáním hotových předmětů a hotového prostoru*

Poslední dvě kategorie tu bývají hojně zastoupeny! Hráč většinou židli nevyrobí, nýbrž,, jen“ používá!

(Valenta, 1997, s. 207-208)

Metoda je cestou k cíli, je rozhodující k jeho dosažení. „V pedagogice je vykládána jako záměrné uspořádání činnosti učitele a žáků, směřující k naplnění cílů pedagogických. Metody jsou spjaté s pedagogickým cílem a obsahem i specifikou předmětu“ (Machková, 2007, s. 94)

5.1.3 Role dramatické výchovy

Pro dítě je naprosto přirozené přijímat roli nebo střídát aktivity dle své fantazie, a to v podobě hry, která je pro dítě důležitou součástí při jeho vývinu. Do rolí dítě vstupuje například, když před sebou tlačí kočárek (role matky). Do rolí tedy vstupujeme nápodobou. Ve hře se stává tvůrcem vlastního světa a rozvíjí tím i fantazii. (Baudisová, Jenger-Dufayetová,1997).

Mezi hlavní role patří sebepoznání, dítě samo sebe poznává v určitých situacích a učí se reagovat, učí se chovat v daných situacích. Dítě tedy vstupuje do různých rolí a zkouší si různé situace, které nám život připravuje.

Hrát znamená stát se někým jiným, chtít být někým a dát tak určitou hodnotu této jiné osobě, kterou se se dítě na čas stává. (Baudisová, Jenger-Dufayetová,1997, s.18)

V dramatické hře s určeným tématem dítě po ústní domluvě přijme vymyšlenou roli a po danou dobu ji bude zastávat. (Baudisová, Jenger-Dufayetová, 1997, s. 18)

5.1.4 Role v dramatické hře

Role = učební úkol vyžadující od hráče, aby svým chováním a jednáním (pohybem a řečí) vytvořil obraz určitého člověka nebo jevu, obecně řekněme fiktivní postavu, který/á je téměř vždy v určité situaci. Hraní postavy, jejího jednání a skrze něj vyjevování situací a témat hry jsou obsahem role jako učebního úkolu. ideálně tato herní akce vychází z psychosomatických zdrojů–tělových impulzů, navozených pocitů, představ i myšlenek, evokované a kreativně obohacené zkušenosti sjednáním. (Valenta, 1997, s. 53)

Roli můžeme rovněž definovat jako soubor schopností představovaných dítětem. Každá role je dynamizující, protože je ztělesněná tím, kdo ji přijímá a oživuje. Aby dítě hrálo správně, musí ovládnout samo sebe a být samo sobě pánem. Nestací mu, že je viděno, sledováno a pozorováno. Nemůže se spokojit s tím, že je chápáno nebo, že si ho ostatní uvědomují. Musí být, to znamená panovat, ovládat a ztvárňovat. (Baudisová, Jenger-Dufayetová, 1997, s. 19)

5.2 Taneční a pohybová výchova

Je zbytečné konstatovat, že nemluvně všechny pocity – hlad, radost, bolest vyjadřuje tělesně. V období, než začne mluvit, vyjadřuje své potřeby a emoce právě tělesným projevem. (Baudisová, Jenger-Dufayetová, 1997, s. 11)

Motorický vývoj dítěte během druhého a třetího roku života je specifický hlavně při zdokonalování chůzi. Toto období je specifické velkou pohybovou aktivitou. Hodně pohybu je způsobené zvědavostí dítěte a to proto, že dítě v tomto věku zkoumá své okolí. Můžeme na jeho výrazu vidět, že jeho zkoumání mu přináší radost.

Další životní fázi, kterou si teď popíšeme se odehrává ve čtvrtém roce dítěte. Tělesný vývoj zde velmi pokročil, dítě se už samostatně pohybuje. Mezi pátým až šestým rokem se dítěti výrazně mění postava a to proporčně. Zatímco doposud byl růst rychlý, teď pokračuje pomaleji. Vyvíjí se především dolní končetiny oproti hlavě či trupu. Protahováním končetin také z dětského těla mizí vrstva podkožního tuku. Můžeme tento pokrok sledovat například na takzvané filipínské míře.

Filipínská míra se zkouší tak, že dítě ohne pravou paži přes temeno hlavy a zjišťuje se, zda se prsty dotkne levého boltce. (Machová, 2020, s.210)

V knize od paní Machové můžeme na fotografiích krásně vidět rozdíl mezi pětiletým a šestiletým dítěti. Kdy pětiletému chybí poměrně velký kus oproti šestiletému, který se dotýká. (Machová, 2020)

Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům. (Rvp, 2021, s.15)

Velmi důležitá součást pohybu je správné držení těla. *Výchova k správnému držení těla neboli vyváženému držení těla (jak říká Eva Kröschlová) má charakter soustavné, vytrvalé a trpělivé individuální péče. Je to stovebnice průpravných cvičení, která upevňuje potřebné návyky, jejichž nedílnou součástí je i správné dýchání: Kdo se špatně drží a špatně dýchá, ten se taky špatně pohybuje. “ (Eva Kröschlová). Součástí technického zvládnutí pohybu je i duševní účast na jeho tvarování. Pro upevňování správného držení těla je důležité umístění těžiště a rozložení části těla kolem jeho podélné osy tak, aby při pohledu ze strany procházela středem nártů, kyčelními klouby, ramenními klouby a ušními otvory. (Polzerová, 1995, s.8)*

Lenka Švandová ve své knize popisuje, že je důležité klást důraz na celistvost taneční výchovy, tvrdí, že dochází k propojení fyzického a psychického růstu dětské osobnosti. K tomu, aby dítě dokázalo provádět taneční hry anebo improvizaci tak musí vycházet z toho jaké má zkušenosti, znalostí, pohybů, a obrazné představy.

Hledáme-li pro určitý cvik vhodnou motivaci, snažíme se podtrhnout to, co je na něm nejpodstatnější. Důraz klademe na intenzivní psychický i fyzický prožitek to však vyžaduje od dítěte soustředění, proto je nutno volit motivaci tak aby dítě co nejvíce zaujala. (Švandová,2015, s.5).

Stejně tak jako v dramatické výchově v pohybové výchově a ve všech estetických výchovách, a to zejména ve školce či na prvním stupni je důležité využívat vhodné motivace. Švandová tvrdí, že se nejedná o podbízění, ale jedná se o využití dětské mysli. Proto se říká, že si s dětmi hrajeme ale není to hra v pravém slova smyslu, nýbrž něco, co je tou hrou chceme naučit. když s dětmi děláme jakékoliv cviky hry nebo provádíme pohyb, je důležité dbát na jeho správné

provedení a správné zapojení svalů. Pro lepší provedení dětem cviky ukážeme na sobě a popíšeme. Při provádění cviku děti opravujeme a rovnáme je tak, aby ty cviky prováděly správně. V knize od Lenky Švandové se dozvídáme, že je dobré se nad motivací zamyslet, a to ideálně tím, že dítě bude ztvárňovat určitý přírodní jev, který je mu dobře známo, které vidělo a o, kterém dokáže debatovat. K motivaci lze tedy využít básničky písničky či pohádky, nebo výtvarné náměty. Dítě se učí poznávat svět. Učí se poznávat samo sebe a protože, je každé dítě jiné, bude i jednotlivé ztvárnění pokaždé jiné.

5.2.1 Cíle taneční výchovy

Vypracování těla se nesmí dít na úkor vnitřního ožívování na úkor prožitků ale obě složky tance technická i výrazová se musí navzájem doplňovat a umocňovat to je základní princip novodobého tance a taneční průpravy z něho vycházející. (Švandová, 2015, s.6).

Mezi hlavní cíle taneční výchovy patří především správné držení těla, koordinace v prostoru, správné pohybování těla a určitý výraz, který dodává tanci celkový dojem. Toto vychází z fyzické stránky tance. Z psychické stránky tance, je hlavním cílem uvolnit se, vnímat hudbu a její rytmus, vnímat své tělo a splynout v jedno (duše i tělo).

Když si vzpomenu na své mladší já, když jsem pravidelně docházela na taneční hodiny, konkrétně na moderní tanec. Když jsem byla mladší, neměla jsem z toho takový rozum, protože mě na taneční hodiny, respektive do taneční přípravy přihlásili moji rodiče, ale později když jsem již přišla do určitého věku jsem pocítovala prožitek z tance. Náš trenér nám vždy stavěl choreografie, které měly příběh, můžeme to tedy chápat jako motivaci, stejně tak, jak motivujeme dětem lekce ve školce. Musím tedy říct, že prožitek z pohybů ve spojení s hudbou a rytmizací dokázal navodit pocity a mnohdy i náladu.

5.2.2 Cíle pohybové výchovy dle Rvp

(co by mělo dítě umět před začátkem povinné školní docházky)

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou

- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
(RVP,2021, s.15)

Cíle taneční i pohybové výchovy jsou dosti podobné, jelikož princip je též velmi podobný, myslím si ale, že pro mou práci je vhodné všechno zmínit. Základ obou výchov je do jisté míry stejný. Mezitím co pohybová výchova upřednostňuje, aby tělo vykonávala správný pohyb, aby se dobře vyvíjelo a když cvičíme, aby pohyb byl prováděn správně, tak aby si dítě neublížilo a naopak, aby přispívalo k lepšímu vývinu. Největší rozdíl vnímám v tom, že taneční výchova a celkově tanec dbá na výraz. Což znamená, že to musí nějak vypadat. Výrazem jak pomocí mimických svalů, tak těla můžeme předat nějakou emoci či příběh.

5.3 Hudební výchova

S hudbou jako takovou se dítě setkává už v nitroděložním vývoji, kdy matka v těhotenství poslouchá různou hudbu nebo různé zvuky. V některých rodinách má dítě velmi podnětné prostředí, maminka či tatínek s dítětem zpívá, poslouchá hudbu, učí jej básničky apod. Některé dítě se s hudbou neseťká a první kontakt s hudbou je až ve školce. S řízenou hudební činností se však dítě většinou setkává až ve školce pod vedením osoby k tomu vzdělané.

Jak jsem se již v minulém ročníku dozvěděla od paní doktorky Kaslové, že hudební výchova a rytmus je propojený s matematikou. Na tomto příkladě je velmi krásně vidět, jak je potřeba v dětském vývoji propojovat jednotlivé výchovy a aktivity pro komplexní rozvoj dítěte.

„Hudební schopnost je předpokladem k vytvoření příslušné dovednosti; osvojováním hudebních dovedností dochází zase k soustavnému rozvoji schopností. Dovednost má speciálnější charakter, váže se k určitému, mnohdy jen k dílčímu úkonu, hudební schopnost je obecným předpokladem pro určitou hudební činnost.“ (Sedlák, 1981, s. 12)

Hudební činnosti dělíme do několika kategorií a to:

- hudebně pohybové
- poslechové
- pěvecké
- instrumentální činnosti

5.3.1 Hudebně pohybové činnosti

„Podstatu hudebně pohybové výchovy tvoří spojení hudby s pohybem a spojení pohybu s hudbou.“ (Zezula, Janovská, 1987, s. 176).

Tyto činnosti byly vždy hojně zastoupené na všech praxích, na kterých jsem byla. Do této složky řadíme například krátké choreografie, které jsou vytvořeny speciálně pro písně, které ve školce používáme. Většinou se jedná o lehkou choreografii, slova z písně nám většinou napovídají pohyby, které v choreografii jsou. Párkrát jsem si tuto činnost na praxích s dětmi vyzkoušela a sklidila jsem úspěch. Když chceme ve školce nacvičit kombinací těchto dvou činností začínáme nejprve nácvičením písně, a to nejlépe hrou na ozvěnu. Hra na ozvěnu spočívá v předzpívání určité části písně a děti i jako ozvěna zopakují, nejprve můžeme deklamovat, aby si dítě zapamatovalo text, později přidáme zpívanou verzi. Když umíme zpívat, můžeme přidat choreografii. Zde můžeme zapojit i různé taneční sestavy, které dětem můžeme pustit z videa a dítě je pak napodobuje.

5.3.2 Poslechové činnosti

Všude kolem nás kamkoliv přijdeme hraje hudba v obchodě, restauraci. Do běžného denního ruchu patří i všelijaké zvuky od dopravních prostředků, lidských hlasů apod. toto patří mezi klasické poslechové činnosti to tedy již zmiňované vnímání různých zvuků, tónů. Dítě

prostřednictvím těchto zvuků vnímá svět. Lidské uši pracují nepřetržitě celé dny, proto zvuky, které nás obklopují mají velký vliv na dítě. Dítě se učí vyznat se v hudbě, rozeznat to, co nám autor chtěl říct. Poznat například náladu či emoci z hudby. Můžeme poslech propojit i například s přenesením emocí z hudby na papír. doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc. například stanovil cíle poslechových činností, a to na rozlišování nízkých a vysokých tónů, rozeznání zpěvu a slova.

5.3.3 Pěvecké činnosti

Do pěveckých činností řadíme veškeré činnosti, které nás připravují na zpěv. Počínaje dechovým cvičením, správným používáním hlasu, správném rozezpívání, držením těla při zpěvu. Mezi dechové cvičení řadíme například, foukání do bublifuku, foukání bublin brčkem z mýdlové vody, nafukování balonku, dlouhé Š (jako vlak) foukání do peříčka, přefukování chomáčku ve dvojici apod. Tyto aktivity měly stoprocentní úspěch, několikrát jsem je zkoušela v několika různých školách. Děti jsou nadšené nejvíce z bublání brčkem do jarové vody. Velmi důležité je též před začátkem nácvičku písně kromě dechového cvičení, také se dobře rozezpívat. Správné rozezpívání by mělo vypadat tak, že začínáme ve správném postavení, nejčastěji nápodobou, předzpíváme a předehrajeme například s klavírem nebo kytarou. Začneme ve střední poloze dětského hlásku a postupně po půl tonu snižujeme nebo zvyšujeme to vše v přirozeném rozsahu. Po tom, co jsme se takto připravili na zpívání můžeme provádět jiné cvičení nebo přímo samotný nácviček písně

5.3.4 Instrumentální činnosti

Mezi klasické instrumentální činnosti patří orffovy nástroje. Na držení rytmu se výborně hodí ozvučná dřívka, těžkou dobu taktovou můžeme krásně ztvárnit bubínkem či tamburínou. Viděla jsem několik batolat v okruhu své rodiny, které jakýmkoliv předmětem tluče o stůl nebo podložku do rytmu, dalším typickým hudebním nástrojem je všem známé chrastítko. Sama jsem na střední škole propadla hře na bicí soupravu, takže tuto zálibu s batolaty nebo celkově s dětmi sdílím. S dětmi si můžeme zahrát na kapelu, děti tato činnost velmi baví a hravě ji zvládnou nakonec všechny. Dítě takto rozvíjí cit pro rytmus a také musí spolupracovat s ostatními, které hrají na stejný nástroj nebo na jiný. Orffovy nástroje dělíme na rytmické a melodické.

- Rytmické-ozvučná dřívka, bubínek, drhlo, triangel, tamburína....
- Melodické-Xylofon, zvonkohra, metalofon

5.4 Literární výchova

V rodinách se předškolním dětem čte z knížek. Čtou se říkanky, pohádky a nejrůznější jiné texty, o nichž se předpokládá, že by mohly děti zajímat. A děti poslouchají. Tato situace představuje další stupeň v motivaci dětí ke čtení. (Matějček, 2005, s. 159)

Pro to, aby dítě mělo kladný vztah ke knihám musíme na tom pracovat již od jeho útlého věku. Prvním krokem, který bychom jako rodiče či učitelé měli podniknout je ten, aby knihy byly na dosah, aby měly zajímavý obsah. Dítě by mělo vědět, že knížky mají i jiné využití než čtenářské, viz nějaké hry, a nebo doplňující aktivity. Matějček ve své knize například zmiňuje takzvané „Obrázkové písmo“ díky, kterému dítě dokáže samostatně vyprávět příběh. Po navštívení různých praxí jsem mohla pozorovat různé zpracování čtenářských koutků. Kdybych měla porovnávat tato místa s místem kam jsem chodila do školy jako malá, jsou tato místa výborně vybavená. Zpravidla tento koutek obsahuje malou knihovnu s knížkami, pohodlné sezení, světlo. Všechny navštívená místa byla vždy útulná a atmosféra v nich velmi příjemná.

Dítě, které se setkává s knížkami se pak lépe dokáže vžívat do jednotlivých postav, či příběhu a lépe dokáže pracovat s příběhem, což se nám později usnadní práci.

Velkým přínosem je též literární forma toho, co se dětem čte. Knižka nemluví jen tak obyčejnou řečí, i když se o to třeba paní a páni spisovatelé snaží. Jsou tam nová slova, skladba věty je zvláštní, intonace řeči při předčítání je jiná, než když se bavíme u stolů nebo když paní učitelka něco ve školce vykládá. Řeč dítěte se tak obohacuje. A ve škole pak dovedou paní učitelky docela dobře poznat, kterému dítěti se doma četlo a kterému nikoliv. (Matějček, 2005, s.160)

Ve školce jsou pro učitelky knihy velmi důležité, jak už nám bylo ve škole ukázáno na hodinách dramatické výchovy. Knihy můžeme využívat k námětovým činnostem, nebo jako opora pro lekci. Na knižním příběhu můžeme postavit celou lekci, do lekce můžeme vložit jakoukoliv estetickou výchovu, či jich propojit více.

Počet rodičů, co čtou dětem večer před spaním pohádky prudce klesl. V nižším ročníku mého bakalářského studia a v průběhu praxí jsme se společně se svými spolužačkami hojně setkávaly s případy kdy rodiče svým dětem četli sporadicky nebo vůbec. Matějček tvrdí, že *večerní předčítání přispívá k vytváření žádoucích návyků a norem chování. Je tedy pravděpodobné, že*

dítě, které bylo zvyklé na domácí předčítání, bude jednou v dospělosti samo číst pohádky svým dětem. A bude dál předávat štafetu kultury, kterou ve svém dětství přijalo. (Matějček, 2005, s.160)

Matějček klade velký důraz na to, aby rodiče dítěti nepřestávali číst, ani když nastoupí na základní školu a samo se začne učit číst. Pro dítě je to často velmi demotivující, protože dovednost čtení je velmi těžká a mnohdy je to dlouhý proces, který pro dítě nebere konce. Proto je důležité nedávat dítěti tak velkou odpovědnost ale číst mu klidně po celý jeho pobyt na prvním stupni základní školy. (Matějček, 2005)

I po nástupu do základní školy by učitelky měly pracovat s knihami a snažit se vztah mezi knihou a dítětem udržovat přátelský. V mém dětství byly knihy velkým nepřitelem, protože pokaždé, když někdo vyndal knihu znamenalo to, že jsem musela číst. Proto souhlasím s Matějčkem, který doporučuje číst i po nástupu do školy.

5.5 Výtvarná výchova

Vývoj dětské kresby můžeme pozorovat již v batolecím věku, kdy dítě obtiskne dlaně či prsty na papír. Poté, co vezme do ruky tužku, vznikají nám čmáranice. Dítě má radost z toho, jak vede linii, nikoliv však ze samotného výtvaru. Kresba se však nemusí odehrávat pouze na papíře, ale třeba prstem na zamlženém skle, prstem v písku a podobně. Od čmáranic dítě postupuje k takzvaným hlavonožcům. Postupem času se na dětské kresbě postavy objevují detaily v podobě prstů, vlasů, kloubů, uší, detailů v obličeji atd. Při rozhovoru s mojí maminkou, která mi ukazovala mou dětskou kresbu mě zaujal jeden detail. Kolem čtvrtého roku mého života mi rodiče sdělili, že čekají miminko, narodilo se, když mi bylo čtyři a půl roku. V mé dětské kresbě se začal objevovat jeden detail, a to pupík. Rodiče mi vyprávěli, jak jsem se na miminko těšila, chodila si s ním povídat a hladila bříško.

Rámcový vzdělávací program uvádí jako cíle výtvarné výchovy tyto:

- *rozvíjet fantazii, kreativitu*
- *výtvarnou formou si osvojuvat okolní skutečnost, vztahy mezi lidmi a věcmi i vzájemné souvislosti*
- *rozvíjet elementární grafickou zručnost a výtvarné technické dovednosti*
- *seznámit se s různými formami umění*

- *rozvíjet estetický cit ke svému okolí (k předmětům denní potřeby ve vztahu k umění i přírodě)*

Konkrétně jde o to, aby dítě:

- *získalo schopnost vyjádřit své představy kresebnou i malířskou formou či formou modelování*
- *zobrazovalo bez předchozího předkreslování a přímo kreslilo či malovalo na papír nebo jiný podklad a využilo celou plochu podkladu*
- *bylo seznámeno s mícháním barev, nebálo se práce s detailem*
- *získalo zájem o výtvarné umění, architekturu, design*
- *naučilo se vnímat přírodní tvary, pracovat s přírodními materiály*
- *nebálo se tvorby s atypickými materiály, pomůckami i nástroji*
- *bylo seznámeno se současným uměním, vybranými umělci, výtvarnými směry*

Odborný článek: Pojetí výtvarné výchovy v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Metodický portál / Odborné články [online]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/238/pojeti-vytvarne-vychovy-v-ramcovem-vzdelavacim-programu-pro-predskolni-vzdelavani.html>

5.6 Filmová a audiovizuální výchova

Tuto výchovu můžeme chápat jako rozvíjení vnímání prostřednictvím filmových a audiovizuálních prostředků, konkrétně jde o propojení hned několika činností, které řadíme do kategorie tvůrčí.

- *Vlastní tvůrčí zkušenost s filmové lomeno audiovizuální tvorby a jejího výsledku*
- *Schopnost vnímat díla vytvořené audiovizuálními výrazovými prostředky a uvědomovat si jejich hodnoty*
- *potřeba zaujmout formulovat názor na filmové/audiovizuální dílo (filmová a audiovizuální výchova, Rvp,)*

V této výchově dítě rozvíjí schopnost pozorování rozvíjí fantazii, smyslové vnímání, komunikační schopnosti. Dítě by se mělo naučit, číst ve filmu tak, aby mu rozumělo. Dále zaměřujeme pozornost na to, aby dítě získalo nějaké tvůrčí zkušenosti.

F/AV v základním vzdělávání poskytuje Žákům příležitost lépe pochopit společný základ umění a jeho význam v život člověka a společnosti. Posiluje schopnost intenzivněji vnímat společnost a procesy, které v ní probíhají. Přispívá k rozvoji osobnosti žáka, vytvoření jeho hodnotového systému, etických postoj a aktivního vztahu ke společnosti.

Do aktivit můžeme zařadit jistě pouštění videí, které pak můžeme napodobovat, taneční či pohybová videa. Mezi další aktivity patří námět, který byl vystaven v Kunsthalle v Praze. Jde o dětskou tvorbu. Tvorba spočívala ve vytvoření postav z modelíny a pozadí, kde se děj odehrával. Pomocí telefonního mobilu, byl každý pohyb postav zaznamenán a později z toho byl vytvořen krátký film, kterému děti i později propůjčily své hlasy. Na této aktivitě je nádherně vidět propojení tří estetických výchov.

6 Praktická část

Obsahem mé praktické části je výzkum, který jsem prováděla v čtyřech mateřských školách a jedné taneční skupině. Jedná se o tematickou hodinu s názvem Nejkrásnější místo na světě. Téma lekce je přátelství. Hodina je účelně složená tak, aby pohybová i taneční složka byla propojená dramatickou výchovou. Příběh, který nám je motivací pochází z knihy Nejkrásnější místo na světě od spisovatele Petra Horáčka. Kniha vypráví o zajícovi, který jednoho dne začne přemýšlet o tom jaké je nejkrásnější místo na světě, ptá se všech svých přátel, které s ním bydlí na louce. Postupně obejde všechny, ale sova ho pošle do světa, aby se ho vydal hledat. Zajíc se ho tedy vydal hledat, prošel přes všechna možná místa, ale čím dál byl od svého domova, tím více si uvědomoval, že nezáleží na tom, kde je, nýbrž na tom, kde jsou jeho přátelé. Hodiny, které jsem organizovala, byly prováděny v prostředí, které je dětem známé (jejich herna, tělocvična). Celá lekce má časovou dotaci 45 minut.

Výzkum jsem prováděla ve dvou třídách v Hlinsku v Čechách a jedné taneční skupině. Hlinsko je městem s 10 000 obyvateli a nachází se v Pardubickém kraji. Další třída, ve které jsem prováděla výzkum, se nachází v Hradci Králové a poslední školka se nachází v Praze.

6.1 Cíle praktické části

Cílem praktické části je propojit mnou vybrané estetické výchovy pomocí dramatické výchovy tak, abychom z jednotlivých výchov vytěžili co nejvíce a dítěti tak poskytl, co nejlepší prožitek a také zlepšení, či posunutí v tělesném rozvoji. Jsem si vědoma toho, že téma, které jsem si vybrala ke zpracování je velice náročné. Mohli bychom ho klidně zařadit do týdenního tématu a věnovat se mu tedy po celý týden. V hlavě se mi tvoří představa o tom, jaké nádherné aktivity by s tímto tématem šly dělat. Kdybychom měli delší časovou dotaci, mohli bychom propojit i ostatní estetické výchovy. Otázka přátelství je v každé školce či jiném kolektivu velmi časté téma. Ve školce je velmi málo času na řízené činnosti, a tak nápad, jak propojit co nejvíce možných aktivit, tak aby se dítě naučilo co nejvíce ale zároveň, aby to nebylo pro dítě příliš náročné. Cílem té pohybové části je rozvoj koordinace těla, orientování se v prostoru, dítě si také uvědomuje své tělo, umí ho ovládat a reagovat na ostatní.

7 Výzkumné otázky

Výzkumné otázky jsem volila tak, aby doplnily a navazovaly na mou lekci. Proto, abychom mohli tvořit lekce, musíme najít vhodnou motivaci. Když propojujeme estetické výchovy je vhodná motivace velmi důležitá. Myslím si, že propojení výchov lze právě přes motivaci výborně udělat. Na fakultě jsem společně s mými spolužačkami měly nádhernou ukázkou toho, jak vést hodiny dramatické výchovy a jak do toho efektivně propojovat estetické výchovy.

- Jak efektivně propojovat vybrané estetické výchovy?
- Zařazují učitelky do svých plánů tyto estetické výchovy?
- Motivuje děti k aktivitě propojení těchto aktivit?

8 Metodologie výzkumu

Hlavní částí mého výzkumu je zúčastněné pozorování, kde jsem navštívila pět zařízení, ve kterých jsem na děti aplikovala lekci. V lekci propojuji pohybovou a taneční výchovu skrze dramatickou. Druhá část mého výzkumu obsahuje rozhovory z 20 učitelkami z mateřské školy.

9 Scénář lekce

Téma lekce: Přátelství

Námět: kniha Nejkrásnější místo na světě

9.1 Cíle lekce (dramatická výchova)

- Sociální: rozvoj vztahů ve skupině, naslouchání druhým, schopnost vcítění do role, empatie, hra v roli
- Osobnostní: vnímání, učí k řešení problémů, poznání vlastních emocí, rozvoj fantazie, rozvoj vyjadřování

9.2 Cíle lekce (pohybová a taneční výchova)

- Pohybové: obratnost, rychlost, koordinace v prostoru, nápodoba pohybu, překonávat překážky, pohybovat se v prostoru mezi dětmi
- Taneční: správné držení těla, výraz při nápodobě pohybu zvířat

9.3 Techniky dramatické výchovy

Pantomimicko-pohybové

9.4 Nejkrásnější místo na světě

Pohodlně se usadíme, držíme v rukách knihu a ukazujeme dětem obal knihy.

„Co myslíte, o čem nebo o kom ta knížka bude?“

„My se teď podíváme na to, jak to s tím zajícem bude.“

Zajíc a jeho dva kamarádi králíci seděli v trávě na kopci. Dívali se dolů na svou louku. Byla tak krásná.....

Co myslíte zeptal se zajíc. „

Je tohle to nejkrásnější místo na světě?

- „Přemýšlejte, jaké je vaše nejkrásnější místo na světě!“
- Na louce bydlí hodně zvířat vzpomenete si jaké?
- konkrétně zajíc, medvěd, kachna, sova, ptáčci.

„My si teď vyzkoušíme jak taková zvířátka mohou chodit.“

Vyskočíme a chodíme jako.....

- Na bubínek hraji různé rytmy
- Pouštím různou hudbu
- děti chodí jako zvíře, které jim řeknu

Chodíme jako různá zvířata, k pohybu dětem pustím hudbu nebo hraji na bubínek, jak jsem zvolila v této aktivitě. (zkusila jsem si obě varianty), myslím si, že pro cvičení rytmu byl bubínek vhodnější, dítě tak mohlo měnit dynamiku. Pro lepší vžití do role, můžeme zvolit hudbu se zvuky přírody. Kladu velký důraz na pohyb po dvou končetinách, aby dítě mělo větší možnost pohybu a bylo tak svobodnější. Snaha o rychlost pohybu. Též klademe velký důraz na specifické pohyby zvířat. Pro případ, že by některé z dětí nevědělo, jak se dané zvíře pohybuje, můžeme ukázat na videu pohyb zvířete. Snažíme se, co nejvíce napodobit daná zvířata, právě jejich typické rysy. Je důležité vnímání detailů a jejich následné napodobení.

Když docvičíme, sedneme si zase zpět pohodlně na své místo a povídáme si o tom jaké je naše nejkrásnější místo na světě. U menších dětí můžeme poslat plyšáka (kdo má plyšáka mluví).

„Samozřejmě že je“ odpověděli králíci.
„Tady si přeci hrajeme na honěnou
„Ale na honěnou se dá hrát všude“ namítl zajíc.

9.5 Honěná

„Jak asi hrají králíci na honěnou? My si zahrajeme na honěnou jako králíci.“

Následně dětem pustím krátké video. Video zachycuje králíky, kteří běhají po louce, jejich pohyby, které jsou pro ně specifické. Dítě může vidět různé změny běhu rychlé či pomalé. Video pouštím proto, aby si děti dokázaly představit pohyb těchto zvířat. Zdůrazním, že králíci sice běhají po čtyřech ale my, že budeme běhat po dvou, zase je to velmi důležité pro větší rozsah pohybu, lepší dynamiku hry.

Ten, kdo chytá, má na hlavě čelenku s králíčími oušky, tomu, komu předá pomyslnou babu což pro nás znamenají ouška, předá i ouška a ten kdo nově získá ouška zase chytá. Podle toho, kolik je ve třídě dětí, přizpůsobíme počet čelenek s oušky. Ouška dětem napomáhají orientovat se ve hře. Důležité je též dětem opakovat pravidla bezpečnosti, aby dbaly na bezpečnost svoji ale i druhých.

Králíci ho už ale neslyšeli. Právě se rozběhli po louce.

„Co myslíte“ zeptal se zajíc ostatních přátel,

„je naše louka nejkrásnější místo na světě?“

„Určitě“ odpověděl medvěd.

„A proč?“ zeptal se zajíc.

„No přece kvůli včelám,“ řekl medvěd. „kde jsou včely, tam je med. Já mám rád med a stejně tak rád se o něj s tebou dělím!“

„To ano, ale včely a med jsou všude,“ řekl zajíc.

Zajíc se potkal ještě s ptáčky a pak odešel za kachnou a poté i za sovou a zeptal se ji zase na tu stejnou otázku.

„Myslím, že ses ptal nás všech. Možná by ses měl vydat do světa a na svou otázku najít odpověď sám“

Druhý den ráno se zajíc vydal do světa, aby našel nejkrásnější místo na světě.

„Tak zajíc se nám vydal do světa“

- „Kudy by mohl jít?“
- „Koho mohl potkat?“
- „Co si sebou mohl vzít?“
- „Vydali byste se taky do světa?“

. Zanedlouho prošel poli a došel do překrásného sadu. „Tady by se králíkům běhalo! Určitě by se jim tady líbilo. Možná že tohle je nejkrásnější místo na světě,“ přemýšlel zajíc

Zajíc objevil nádherné zurčící řeky a vodopády. „Tady by se líbilo kachně! Tohle by mohlo být nejkrásnější místo na světě,“ pomyslel si zajíc

Zajíc vylezl na vysokou horu. „Takový klid a ta výška. Tady by se ptáčkům určitě líbilo,“ řekl si zajíc. „Možná tady je to nejkrásnější místo na světě.“

Nakonec zajíc došel až k moři. „Slunce je jak velká sklenice medu,“ pomyslel si zajíc. „Medvědovi by se tu určitě líbilo. Tohle musí být nejkrásnější místo na světě.“

- „Zajíc musel být tak statečný, že se vydal na takovou cestu.“
- Myslíte, že byl statečný?

Může následovat debata o tom kdo byl kdy odvážný,

- V jaké situaci jste byly statečné?

S předškoláky můžeme i pantomimicky předvádět, kdy se kdo cítil statečný. Proč? Jeden předvádí a ostatní můžou hádat.

10 Překážková dráha

Přesně tak jako v knize zajíc putuje přes les, sad, hory, vodopády, moře, poušť. Dětem sestavíme překážkovou dráhu přesně tak, jak zajíc putuje. V lekcích jsem se snažila, aby motivace přetrvává pořád, proto jsem si stanovila za cíl, aby si dítě nepřipustilo, že jde po překážkové dráze. Překážková dráha je ve školce velmi oblíbená, proto jsou s ní děti velmi dobře seznámené. Chtěla jsem, aby v se děti vžili do králíka a cítili se jako on v knize při jeho cestě. Než jsem děti pustila na dráhu, celou jsem jí prošla, aby děti viděly, jak mají chodit. Na každé překážce jsem definovala, o jakou část cesty se jedná a pokusila jsem se vždyť pronést mě jakou větu jako například:

- „Jsme na hoře rozhlédneme se dolů“
- „Řeka je studená ať do ní neupadnete“
- „Jéééé, támhle skočila, ryba“
- „Pozor na ten písek na poušti, ten ale pálí“
- „Ten les je strašidelný, pst slyšeli jste? Není to sova?“

Co je velmi důležité, co dělám před každou lekcí v jakémkoliv zařízení. Stanovení pravidel, nejsou to žádná přísná pravidla, nýbrž pravidla bezpečnosti. Toto opakování pravidel jsem kdysi viděla na své praxi a od té doby před každou aktivitou, a to zejména pohybovou tato pravidla opakovat. Není jich mnoho ale jsou velmi důležitá:

- Na každém stanovišti je pouze jeden
- Nestrkáme se
- Nekřičíme (každý si to prožíváme v klidu, tak jako zajíc)
- Nepřeceňujeme své síly

-na některých stanovištích je nutná dopomoc (hora, řeka), proto je dobré, když máme po ruce někoho, kdo nám při v těchto aktivitách pomůže. Dělá do pomoc či záchranu.(Fotografie v příloze)

10.1 Protážení

Nakonec se s dětmi protáhneme, protážení je tematizované do zvířat, popřípadě míst z knihy. Protože jsme při překážkové dráze zapojili téměř celé tělo, dbáme na to, abychom protáhly všechny svaly.

Poté výtvarně ztvárníme, na jakém místě se nám jako zajícovi líbilo. Tato aktivita je velmi rychlá, děti si krásně vybaví místa, které slyšeli při čtení v knize a poté si je i sami prošly a prožily. Tato aktivita dětem velmi šla, krásně si dokázaly představit jednotlivá místa a krásně je ztvárnit, zajímavé je, že každé jednotlivé místo každé dítě ztvárnilo úplně jinak. Techniku, kterou jsem zvolila bylo kreslení. Na formát A4. Samozřejmě si uvědomuji, že výtvarných technik je mnoho, zvolila jsem dle mě tu nejrychlejší variantu. Tento výtvar děti začaly ale bohužel, pro krátkou časovou dotaci, jich většina nestihla výtvar dodělat, proto si ho dodělávaly poté, co jsem ze školy už musela odejít.

Už naposled se posadíme a dočteme si příběh, protože nám zbývá už pouze poslední odstavec, ve kterém se dozvíme, jak to se zajícem vůbec celé dopadlo.

Zajíc už prošel celý svět, když došel do pouště. Ležel na zádech a hleděl na hvězdnou oblohu nad sebou. Vzpomněl si na sovu a na všechna krásná místa, která navštívil. Z ničeho nic se cítil sám. A najednou znal odpověď na svou otázku.

„Jaké je to nejkrásnější místo pro zajíce? Na co myslíte, že zajíc přišel“ (kladu důraz, aby na to děti přišly samy, většina na to opravdu přišla sama, jen u těch nejmladších jsem volila doprovodné otázky, kterými jsem jim pomohla dobrat se k výsledku.)

Snaha byla o to, aby si vzpomněly odkud zajíc šel, že byl sám a také, že se mu stýskalo.

„Nejkrásnější místo je tam kde mám své přátele.“

11 Popis tříd Reflexe lekce

11.1 Kamarádi – popis třídy

Třída kamarádů se nachází v mém rodném Hlinsku. Jedná se o homogenně složenou třídu, a to v předškolním věku. Ve třídě se nacházejí dvě děti s odkladem školní docházky. Jde o třídu, ve které se shodně nachází 13 děvčátek a 13 chlapců. Věk je tedy pravidelně 6 let (někomu se blíží 6 rok). Když jsem vedla hodinu ve třídě bylo 24 dětí. Ve třídě se také nachází Vašík, který má autismus společně s ADHD a má svou asistentku pedagoga.

Obě učitelky jsou tu velmi laskavé, milé, trpělivé a vstřícné. Klima ve třídě bylo velmi příjemné. Co se týče komunikace, tak se mnou vše probíhalo velmi klidně, vstřícně, a hlavně jsem se cítila velmi příjemně a práce s dětmi byla o to příjemnější.

11.2 Kamarádi reflexe

Tato třída dokázala výborně spolupracovat a reagovat jeden na druhého. Toto prisuzuji nejen dobrému vedení dětí ale i věku dětí (předškoláci). Co se týče pohybové přípravy na tom děti byly průměrně, obratnost v překážkové dráze byla dobrá, děti dokázaly projít dráhou a překonávat i obtížnější překážky, jako vylézt nahoru na žebřiny (hora) nebo při překonávání lavičky (řeka). Co se ale týče flexibility, na tom děti byly velmi špatně, drtivá většina má zkrácené svalstvo a nedokážou se dotknout svých špiček v předklonu. Při sedu snožném nedokázaly mít rovná záda a to tak, aby trup byl kolmo k nohám (podložce). U několika případů se objevilo i hrb za krkem. To je podle doktorů od častého používání mobilního telefonu. Co se týče svalstva, tak ho děti měly těž ochablé. Stěžovaly si například na bolest při vzporu klečmo a některé děti se v něm ani neudržely, jiné zase nedokázaly povolit své špičky (flexe). Co se týče dramatické složky, tak na tom děti byly skvěle. Krásně se dokázaly vžít do role. Dokázaly vstupovat a vystupovat do role například při překážkové dráze, do role zajíce a v kruhu kdy se přeorientovaly samy do sebe, dokázaly říct svůj názor a prezentovat svou myšlenku. Překvapilo mě, že se lekce účastnil i chlapec s autismem. Sice nepřispěl s žádným názorem a nechtěl vůbec mluvit, ale dokázal se vžít do role dokázal měnit role (zvířátka) a při překážkové dráze dokázal vše bez problémů a bez pomoci. Dokázal i spolupracovat s ostatními kteří ho v kolektivu krásně berou.

11.3 Kašpárci popis třídy

Tuto třídu tvoří skupina dětí ve věku 4-5 let. Třída kašpárků se také nachází v Hlinsku. Ve stejné školce jako kamarádi. Tuto třídu jsem si vybrala proto, že je velmi odlišná než třída kamarádů. Ze začátku jsem byla velmi skeptická ale potom byla práce s dětmi natolik odlišná, že jsem se rozhodla zařadit i tuto třídu do svého výzkumu. Ve třídě je 24 dětí z toho 15 děvčat a 9 chlapců. I zde se nachází holčička s mentální retardací, která má svou asistentku pedagoga.

V komparaci se třídou kamarádů je přístup učitelek velmi přísný, děti jsou hned napomínané. Velký rozdíl byl tedy i ve vedení dětí, děti se nedokázaly uvolnit a pořádně se vžít do role. Zároveň je ve třídě vysoký počet dětí.

11.4 Kašpárci reflexe

Se třídou kašpárků se mi spolupracovalo dobře. Protože jsem měla ve třídě mladší děti stalo se, že neporozuměly otázce, Jaké je vaše nejkrásnější místo na světě?“ Toto se však dalo vyřešit tím, že jsem začala a na tuto otázku odpověděla jako první. S pohybovou zdatností to zde bylo zcela jiné než ve třídě kamarádů. Překážkovou dráhu zvládly výborně s flexibilitou na tom byly až na menší výjimky dobře. Co se týče obratnosti, tak ani zde děti nebyly pozadu. Dráhu dokázaly projít bez výjimek a nestalo se mi, že by někdo nechtěl jít, nebo že by to někomu nešlo. Při příběhu se děti dokázaly vžít do role zajíce, krásně jsme putovali přesně jako zajíc v knize. Co bylo opravdu milé a co mě velmi překvapilo bylo to, že si učitelky vyžádaly knihu a pokračovaly s jednotlivými aktivitami i nadále. Kniha se jim velmi líbila, dokonce udělaly dětem tematickou jednotku na týden, která obsahovala veškeré výchovy. Když bych měla komparovat práci s dětmi ve třídě kašpárci a ve třídě kamarádi, práce s nimi byla velmi odlišná. Zprvu jsem se bála zařadit do své práce školky z 1 města ale protože přístup k dětem i vedení byly natolik odlišné že bylo velmi zajímavé pozorovat výsledky. Již zmiňovaná holčička s mentální retardací se bohužel mé hodiny neúčastnila, jelikož se se třídou stále sžívá a pro některé se často stává rušivým elementem.

11.5 Taneční skupina Koťátka – popis skupiny

Taneční skupinu Koťátka navštěvuje 18 dětí ve věku 4-6 let. Děti, které navštěvují tento taneční kroužek za sebou mají většinou už rok, někdo i více, taneční průpravy, přesně tak, jak jsem již zmiňovala ve své teoretické části. Průprava spočívá tedy ve vnímání těla, orientace v prostoru, koordinace těla, vnímání hudby a rytmů atd...

Práce s touto skupinou byla velmi příjemná, možná i z toho důvodu, že jsem tento taneční klub navštěvovala a strávila v něm velmi krásné chvíle jako malá. Skupinka koťátek v komparaci s ostatními navštívenými třídami na tom byla velmi dobře. (flexibilita, rytmizace, spolupráce v kolektivu).

S vedením kroužku se dobře znám, takže komunikace probíhala výborně.

11.6 Koťátka reflexe

Již ze začátku, když mi bylo nabídnuto pracovat s taneční skupinou koťátka a možnost zařadit ji do své bakalářské práce, byla jsem velmi nadšená. Tento taneční klub znám velmi dobře, a to protože, jsem ho jako malá navštěvovala a dodnes chodím navštěvovat jejich profilové pořady. Vím, jak jsou na tom pohybově děti předškolního věku v tomto tanečním klubu. Princip tanečních tréninků je rozcvičení, trénink sestavy, a nakonec následuje protažení. Úplně první dojem byl velmi příjemný, děti měly radost, že jejich trénink bude mít trochu jinou strukturu než obvykle. Krásně mě přijaly mezi sebe a představily se mi. K pohybové stránce nemám žádné výtky. Děti na tom jsou výborně, s přehledem zvládají jakékoliv pohyby a jejich flexibilita je též naprosto obdivuhodná. Po rozhovoru s jejich trenérkou, při kterém jsme udělaly i závěrečnou reflexi jsme došly k jednomu. Říkala jsem jí své dojmy z ostatních školek a její taneční skupiny a byla jsem velmi nadšená a to proto, že i po dramatické stránce byla hodina velmi vydařená. Děti se nádherně vžily do role. Při pohybové aktivitě, ve které měly napodobovat jednotlivá zvířátka, bylo propojení pohybu a dramatizace tak krásné, že bych ho chtěla zapojovat i v budoucnu ve svém pedagogickém v životě.

11.7 Modrá třída popis třídy

Modrá třída se nachází v Praze. Skládá se z 19 dětí a to 11 děvčat a 8 chlapců. Tato třída je homogenně poskládána. Nachází se tu i několik sourozenců. I zde ve třídě byla asistentka pedagoga pro chlapečka, který měl vývojovou dysfázii spojenou s autismem. Třída je trochu odlišná v tom, že se velmi dbá na fyzickou zdatnost. Práce v dílničkách, práce na zahradě. Každý pátek se chodí na takzvané celodenní výlety, kdy ráno vycházejí a na oběd se vrací zpět do školky.

V této třídě se mi pracovalo výborně, děti jsou zvyklé na dramatickou výchovu a na pohyb, díky vedení jednoho z učitelů.

11.8 Modráčci reflexe

Práce s touto třídou pro mě byla jednodušší v tom, že jsem děti dlouhodobě znala, protože jsem navštěvovala školku kvůli praxím. Pohyb v této třídě dětem neschází, tudíž pohybově na tom byly velmi dobře, nebály se překonávat překážky, a to i zdánlivě těžké (úvaha s učitelem a nastavení těžší úrovně). Na dramatickou výchovu jsou též zvyklé, mají ji velmi pravidelně, a proto pro ně nebylo vůbec těžké se bezhlavě vžít do zajíce a vyzkoušet si jeho cestu. Na závěr, když došlo k rozuzlení příběhu, některé děti samy začaly přehodnocovat své tvrzení na začátku o nejkrásnějším místě. Říkaly, že jejich nejkrásnější místo je s kamarády. Což jen krásně potvrzuje o tom, jak se dokázaly ztotožnit s hlavním hrdinou. Potvrzuje to též, že ve školce je velmi příjemné klima a dobrá atmosféra. Proto děti přehodnocovaly svoje tvrzení, protože i mně bylo ve školce velmi příjemně.

11.9 Veverky popis třídy

Třída Veverek se nachází v Hradci Králové. Tuto školku jsem již kdysi navštívila v rámci praxí, ještě když jsem byla na střední škole, proto bylo velmi příjemné se tam vrátit. Třída, kterou jsme navštívila je uspořádána homogenně. Nachází se tu 22 dětí ve složení 12 dívek a 10 chlapců.

S dětmi byla dobrá práce, nebyly vůbec zvyklé a pohybově byly velmi pozadu. Nicméně se velmi snažily, byly pozorné, naslouchaly.

11.10 Veverky reflexe

Tuto školku jsem si vybrala částečně proto, že už v této školce jednou na praxích byla, a částečně proto, že jsem chtěla školky z různých krajů. Tato školka na tom byla pohybově asi nejhůře ze všech mých vybraných školek. Po rozhovoru s učitelkou jsem se dozvěděla, že pohybové nebo tělo cvikové chvílky, zde mají jednou za 14 dní. Toto mi přijde velmi nedostačující a na dětech je to velmi vidět, bojí se pohybu, nedokážou chodit do rytmu, bály se jakéhokoliv pohybu a jejich držení těla bylo špatné. Dokonce ani nedokázaly pohybu po prostoru neustále se srážely s ostatními. Celá situace eskalovala prokousnutým rtem. Po tomto

incidentu jsme přerušili pohybovou činností. Při rozhovoru s učitelkami, když jsem se dozvěděla, že pohybové činnosti probíhají velmi málo. Jak jsem již zmiňovala ve své teoretické části, je pohyb velmi důležitou součástí našich životů a pokud na tom jsou děti pohybově špatně již v takto útlém věku, děsím se toho, jak na tom budou v dospělosti.

Shrnutí

I když nemám ráda kolektivní hodnocení a vyvozování výsledků ze statistik. Snažím se při hodnocení dbát na individualitu dítěte a respektovat jeho jak psychický, tak fyzický rozvoj. Zatímco jedno dítě je ve třech letech pohybově zdatnější než druhé, které může být mezitím zdatnější v hudebních nebo výtvarných aktivitách. Nyní ale musím vyřknout nějaký verdikt a zhodnotit dětské výkony.

Vezmeme to postupně a jako první zhodnotím pohybovou složku dětí. Pohybové schopnosti dětí byly podprůměrné, velká část dětí byla natolik zkrácená, že si například v předklonu nedosáhly na špičky, nebo v obyčejném sedu nedokázaly narovnat záda. V aktivitách, které mají za úkol zahrát organismus a zvýšit tepovou frekvenci, bylo krásně vidět, že děti na pohyb nejsou zvyklé. Velmi rychle se zadýchaly, měly červené tváře a některé si dokonce stěžovaly, že už nemůžou a že je bolí nohy a břicho, což signalizuje špatnou práci s dechem. Když jsem se jich poté doptávala, co dělají ve svém volném čase, jaké navštěvují kroužky. Bylo mi většinou odpovězeno, že si doma hrají na počítači, že si hrají na mobilu. Dokonce některé z nich tvrdily, že se pohybují na sociálních sítích a mají tam založené profily. Když bych přece jen měla něco vyzdvihnout na pohybové části, tak bych chtěla zmínit to, jak děti při nápodobě zvířat vnímaly detaily a dokázaly je následně předvést, zaujala mě i mimická práce dětí, to, jak se snažily napodobit výraz zvířete, tedy i kromě pohybu.

S hodnocením dramatické činnosti již nebudu tak negativní jako v předešlém odstavci. Většina dětí se dokázala velmi dobře vžít do role, potažmo do hlavního hrdiny. Všechny otázky, které jsem dětem pokládala, a to i ty složitější, nakonec našly svou odpověď. Odpovědi byly velmi různorodé, kde se potvrdilo to, že se říká, že dětské fantazii se meze nekladou. Velmi mě překvapilo, jak děti nad některými věcmi přemýšlejí a jak jim rozumí a vysvětlují si je. V některých školkách, a to především předškolní děti vyvíjely teorii o tom, jak to se zajícem dopadne, jak by mu pomohly. V jedné školce též padla věta „já bych tam nešla“. Toto přemýšlení mě velmi potěšilo, protože je zde krásně vidět, že motivaci, kterou jsem zvolila byla správná, protože se děti dokázaly vžít do role.

Když hodnotím děti musím tedy zhodnotit i sebe. Má sebereflexe byla povětšinou kladná. Samozřejmě, že nikdy není nic stoprocentní a pokaždé se dá něco zlepšit. Co bych chtěla zlepšit je má práce s hlasem, využívat ho do jeho maxima. S hlasem souvisí i to, že bych měla mluvit více nahlas. Nicméně chybami se člověk učí a já se těším až jednou tuto lekci budu aplikovat znovu a postupem času je zlepšovat a zlepšovat.

12 Reflexe ve vztahu k výzkumným otázkám

- Jak efektivně propojovat vybrané estetické výchovy?
- Zařazují učitelky do svých plánů tyto estetické výchovy?
- Motivuje děti k aktivitě propojení těchto aktivit?

Na otázku, jak efektivně propojovat vybrané estetické výchovy existuje hned několik odpovědí. Velkým podílem na to má fantazie učitelek, které dokážou naplánovat své lekce tak, aby obsáhla vybrané estetické výchovy. Velmi záleží na tom, jakou motivaci učitelky používají, v jaké míře a také jestli se jim motivace line po celý čas lekce. Důležité je také to, jak jsou učitelky zvyklé s dětmi pracovat a jakým stylem je vedou. Mám-li vybrat jednu estetickou výchovu, která je mi možná bližší než všechny ostatní, vybrala bych si tu pohybovou. Zmiňuji to proto, protože lekce jsem prováděla i rozcvičení. Byla jsem zděšená, jak jsou děti zkrácené, jak mají ochablé svaly, jak špatně koordinují pohyby, a dokonce jim dělá problém i pohyb po prostoru.

K mému milému překvapení jsem se ve svých praxích pokaždé setkala s využíváním estetických výchov a to hojně. Byla jsem svědkem, že téměř každý den do svých plánů zařazovali estetické výchovy, a dokonce je propojovali, ne však všude. V jednom mém rozhovoru to jedna paní učitelka, dokonce jak sama přiznala a řekla mi, že estetické výchovy nepropojují. K mému překvapení v této školce na tom byli (pohybově, hudebně, a podobně) velmi dobře.

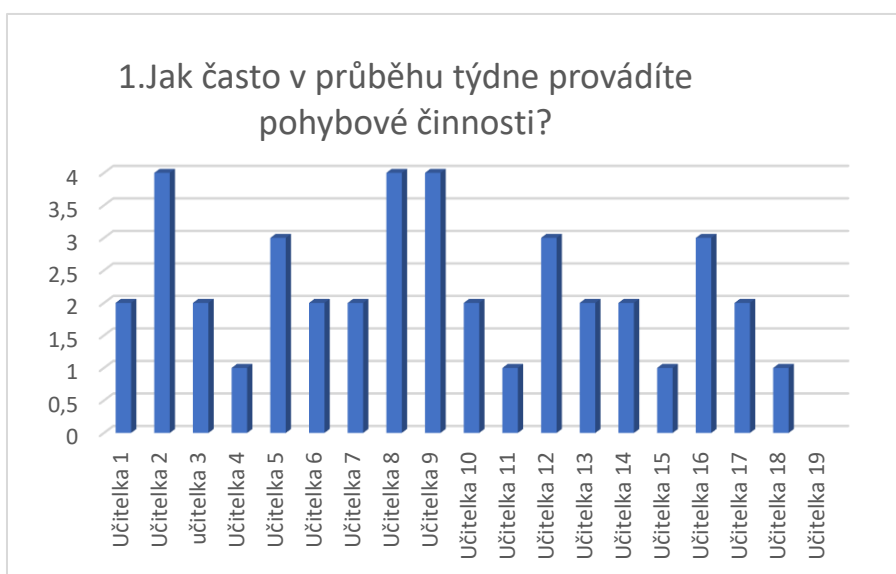
Co se týče motivovanosti dětí do těchto aktivit, jsem se vždy shledala s velmi pozitivním ohlasem z mé strany i ze strany učitelek. Byla vždy velká snaha o to děti vtáhnout do děje a co nejvíce využít jejich zájem o dané téma a rozvíjet je ve všech oblastech. Je známo, že děti není příliš obtížné namotivovat. Za dobu svých studií postupně zjišťuji, že motivace patří do skupiny nejdůležitější věcí, co musí učitelka ve škole teď dělat.

13 Vyhodnocení rozhovoru s učitelkami

Do svého rozhovoru, který jsem prováděla v rámci šetření ke své bakalářské práci, jsem zapojila celkem 20 respondentek. Jedná se o učitelky, které aktivně učí již několik let. Učitelky působí průřezem přes republiku a přes různé školky. Zázpis všech rozhovorů příkládám do přílohy. Otázky, které pokládám mi pomohou lépe analyzovat data, která jsem po čas návštěv nashromáždila. Snažila jsem se o hloubkový rozhovor, ve kterém najdeme odpověď na mnohé otázky.

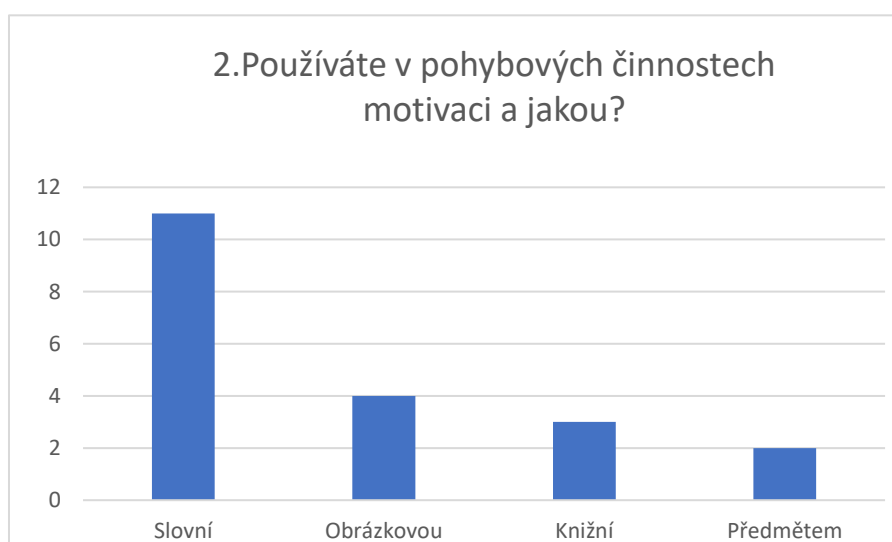
Otázky

1. Jak často v průběhu týdne provádíte pohybové činnosti?
 - a) Jaká je časová dotace?
2. Používáte v pohybových činnostech motivaci?
 - b) Jakou? (Knižní, slovní, pomocí atributů)
3. Jak často v průběhu týdne provádíte dramatické činnosti?
 - c) Samotnou nebo ve spojení s jinou výchovou?
4. Propojujete pohybové (taneční) činnosti s dramatickou výchovou?
 - d) Shledáváte v tom výhody? Jaké?

Správná odpověď na tuto otázku nejspíše neexistuje. Zastávám však názor, že čím více pohybu dítě v předškolním věku má, tím vede kvalitnější život. Toto tvrzení je velmi odvážné nicméně

pohyb tvoří velmi podstatnou část našeho života a je potřeba na něm pracovat již od útlého věku. Velmi také záleží na tom, co respondenti, které jsem si vybrala berou jako pohybovou činnost a co obsahuje (všechny náležitě části jako je například rušná, průpravná, hlavní, relaxační část) záleží na tom, jestli je to velká cvičební jednotka nebo pouze nějaká pohybová hra. V grafu si můžeme všimnout, že odpověď na první otázku neměla úplně jednoznačnou odpověď nejvíce však mé respondentky provádí pohybovou činnost třikrát týdně což je dostačující. Časová dotace lekce je průměrně 30 minut. Myslím si, že čím více pohybů ať už řízeného nebo při volné hře dítě v mateřské škole má tím lépe. Nahlédneme-li do rozvrhu prvních tříd můžeme si se zděšením všimnout, že tělocvik zde probíhá pouze jednou týdně, a to v časové dotaci 45 minut, kdy je do toho započítaný ještě čas na převlečení.

Na mou 2. otázku se přes 50 % mých respondentů shodlo, že při pohybových činnostech využívají slovní motivaci. Nebránili se však použít i motivaci jinou. Myslím si, že je skvěle že motivaci obměňují a snaží se vymýšlet pořád nové a nové alternativy. Slovní druh motivací je dle mých respondentů nejvíce funkční u pohybových činností. Více jsem se dozvěděla v přímém rozhovoru s učitelkami viz příloha.

Třetí otázka zkoumá počet dramatických činností týdně. Spousta učitelek mi tvrdilo, že dramatickou výchovu zařazují jedenkrát do týdne, ale málokterá si uvědomila, že dramatická výchova se může nacházet například v různých hrách hudebních činnostech a podobně. V rozhovorech učitelky tvrdily, že dramatické činnosti provádí jedenkrát do týdne. Když jsem je

však viděla pracovat, zapojovaly dramatickou výchovu téměř každý den, například do námětových her, výtvarných činností, hudebně pohybových činností či poslechových činností. Poslední otázka zněla, jestli učitelky propojují pohybovou a taneční výchovu skrz dramatickou. Většina mi řekla, že se snaží propojovat všechny estetické výchovy, že na to klade velký důraz. Odpovědi byly velmi různorodé a rozdělily moje respondentky hned na několik táborů. Jeden propojuje estetické výchovy často, druhý tábor pořádně nevěděl, co má odpovědět. Dokonce jedna paní učitelka mi dokonce odpověděla, že veškeré estetické výchovy odděluje a to záměrně.

14 Limity výzkumu

Jako první limit výzkumu bych chtěla zmínit počet míst, kde jsem prováděla svůj výzkum. Při větším počtu provedení mé lekce bych jistě získala více zkušeností a více výsledků, kterých bych mohla komparovat a vyhodnocovat.

Druhý limit je v časové dotaci lekce, téma by si jistě zasloužilo více času na jeho zpracování, ideální časová dotace by byl týden. Myslím si ale, že se dalo shrnout i do časové dotace do které, se mi lekce podařila poskládat.

Posledním limitem je jednoduchost otázek, které jsem pokládala učitelkám nad kterými, se nemuselo až zas tak přemýšlet, nicméně k doplnění informací jsou otázky vyhovující.

15 Diskuse k výzkumu

Mé výzkumné otázky propojuje jedno velké téma a tím je motivace. Má první výzkumná otázka je o efektivnosti propojování estetické výchovy. Mou vybraná výchova je pohybová a taneční ale k propojování by mělo docházet u všech zmiňovaných výchov. Otázka tedy zní, jak tyto výchovy efektivně propojovat, odpovědí na tuto otázku je nejspíše více odpovědí nicméně se domnívám, že klíčem k této otázce je dobře zvolená motivace. Motivace nás totiž provází po celý život a velmi dobře si uvědomuji že dobře zvolená motivace může občas udělat divy.

Otázka, zdali učitelky do svých týdenních či měsíčních plánů zařazují estetické výchovy a v mém případě konkrétně tu 1 estetickou výchovu, kterou se zabývám je velmi důležitá. Odpověď na tuto otázku byla jednoznačná. Jednoznačné však nebylo jedno, a to, že se velmi lišil počet lekcí či hodin estetické výchovy, které učitelky týdně dětem věnují.

V mých předběžných plánech o bakalářské práci, když jsem se rozhodovala, zdali rozeslat dotazníky nebo udělat rozhovor. Jsem velmi ráda, že jsem se rozhodla pro rozhovor. Myslím si, že při rozhovoru jsou učitelky více upřímné a více se můžou otevřít. V komparaci s dotazníkem, který většinou bývá anonymní, bych se trochu bála, že by respondentky nemluvily pravdu a tím by zkreslily výsledky. Je odvážné tvrdit, že všechny učitelky, kterých jsem se ptala na již zmiňované otázky mluvily pravdu nicméně si myslím, že je větší pravděpodobnost.

16 závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit lekci, která je tvořená převážně pohybovou a taneční výchovou, ale propojuje je dramatická výchova. Pohybová složka je pro člověka velmi důležitá. Protože v dětských životech a celkově v rodinách pohybu ubývá, by školka měla plnit zástupnou funkci a rozvíjet pohyb v dětech alespoň ona.

Celá má bakalářská práce se zabývá dítětem předškolního věku, pohybovou složkou, dramatickou složkou a jejich propojení. Je velmi důležité, aby se dostalo do povědomí propojování estetických výchov ve větší míře.

Teoretická část se zabývá předškolním dítětem, popisuje nám, jak se vyvíjí, nebo například jak se vyvíjí jeho hra. Také nám popisuje všechny estetické výchovy, které popisuje a pomáhá nám je pochopit.

Praktická část se zabývá lekcí, ve které je využita pohybová a taneční výchova a je propojená pomocí dramatické výchovy. Druhá část mé praktické části obsahuje rozhovor s učitelkami, který má za úkol doplnit informacemi mou lekci. V lekci se ukázalo, že pokud je propojená s dramatickou výchovou je funkční, než kdyby to byl takzvaný tělocvik bez motivace.

Z rozhovorů, které jsem se svými respondentkami vedla se ukázalo, že skutečně estetické výchovy propojují, a to nejen ty, které jsem si vybrala pro svou práci ale všechny. Nemám jediný důvod jim nevěřit, protože jsem je téměř přes polovinu viděla pracovat s dětmi. Proto mě toto zjištění velmi těší.

Věřím tomu, že pedagogové pro svou práci dělají všechno správně podle svého nejlepšího svědomí a vědomí. Sledují veškeré dětské individuality a snaží se je rozvíjet. Práce pedagoga je jedna z nejtěžších prací na světě. Pedagog by pro dítě měl být kamarádem, parťákem a také bezpečným místem.

Velmi příjemná část pro mě bylo to, jak se mnou děti spolupracovaly, jak dokázaly improvizovat a spolupracovat se mnou. Projevily mi obrovskou důvěru a já zase tu svou jim. Chovaly se naprosto spontánně a dávaly najevo radost a nadšení. Myslím si, že každý je občas na pochybách, zda chce dělat to co studuje a zda v tom bude dobrý. Mě tento malý výzkum potvrdil, že jednoho dne opravdu chci být skvělou učitelkou a udělám vše, proto abych se jí stala

Literární zdroje

- JŮVA, Vladimír 1995 Estetická výchova. Vývoj – pojetí – perspektivy (Brno: Paido)
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa : základní duševní potřeby dítěte : dítě a lidský svět*. Praha: Grada, 2005. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.
- BAUDIS, Anny a Yvette JENGER-DUFAYET. *Hry a cvičení pro dramatickou výchovu v mateřské a základní škole: rozvoj vyjadřování a komunikace dětí*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-178-9.
- HORÁČEK, Petr. *Nejkrásnější místo na světě*. Praha: Portál, 2020. ISBN 978-80-262-1650-6.
- MACHOVÁ, Jitka. *Biologie člověka pro učitele*. V Praze: Karolinum, 2002. ISBN 80-7184-867-0.
- ŠVANDOVÁ, Lenka. *Taneční výchova pro předškolní děti*. Vydání třetí. Praha: NIPOS-ARTAMA, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2015. Pohyb. ISBN 978-80-7068-290-6.
- KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1568-1.
- MACHKOVÁ, Eva. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: IPOS, 1998. ISBN 80-7068-103-9.
- POLZEROVÁ, Eva. *Pohybová příprava jako součást dramatické výchovy: (příprava dětí mladšího školního věku)*. Praha: Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1995. ISBN 80-7068-068-7.
- VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1865-1.
- SEDLÁK, František. *Didaktika hudební výchovy na 2. stupni základní školy: učebnice pro posl. pedagog. fakult. 2., část. upr. vyd.* Praha: SPN, 1984. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).
- ZEZULA, Jirí a Olga JANOVSKÁ. *Hudební výchova v mateřské škole: (metodika) : učebnice pro 2. až 4. ročník studijního oboru Učitelství pro mateřské školy na středních pedagogických*

školách i pro praxi učitelek mateřských škol. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Učebnice pro střední školy (Státní pedagogické nakladatelství).

BLÁHOVÁ, Krista. *Uvedení do systému školní dramatiky: dramatická výchova pro učitele obecné, základní a národní školy.* Praha: IPOS – Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1996. ISBN 80-7068-070-9.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Vybrané kapitoly z dramatické výchovy.* Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-756-9.

MACHKOVÁ, Eva. *Metodika dramatické výchovy: zásobník dramatických her a improvizací.* 12. vyd. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2011. ISBN 978-80-7068-250-0.

MACHKOVÁ, Eva. *Volba literární látky pro dramatickou výchovu, aneb, Hledání dramatičnosti.* Praha: Akademie múzických umění, 2000. ISBN 80-85883-54-6.

MÍČKOVÁ, Jitka. *Cesta do pohádky: literárně-dramatické projekty pro MŠ.* Ilustroval Zdeňka VOŠTOVÁ. Praha: Portál, 2019. ISBN 978-80-262-1432-8.

OPRAVILOVÁ, Eva a Eva MACHKOVÁ. *Malý průvodce dramatickou výchovou v mateřské škole.* Praha: ARTAMA (IPOS) ve spolupráci se Sdružením pro tvořivou dramatiku, 1992. ISBN 80-7068-047-4.

SVOBODOVÁ, Eva a Hana ŠVEJDOVÁ. *Metody dramatické výchovy v mateřské škole.* Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0020-8

Internetové zdroje

Odborný článek: Dramatická výchova v MŠ – I. část . *Metodický portál / Odborné články* [online]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/PM/7481/DRAMATICKA-VYCHOVA-V-MS---I-CAST.html>

RVP PV září 2021.pdf, MŠMT ČR. *MŠMT ČR* [online]. Copyright ©2013 [cit. 12.04.2023]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/56051/>

Odborný článek: Pojetí výtvarné výchovy v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. *Metodický portál / Odborné články* [online]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/238/pojeti-vytvarne-vychovy-v-ramcovem-vzdelavacim-programu-pro-predskolni-vzdelavani.html>